

EØS-tillegget

ISSN 1022-9310

Nr. 8

til Den Europeiske Unions
Tidende

10. årgang

6.2.2003

	Melding til leserne	1
I	EØS-ORGANER	
1.	EØS-rådet	
2.	EØS-komiteen	
3.	Parlamentarikerkomiteen for EØS	
4.	Den rådgivende komité for EØS	
II	EFTA-ORGANER	
1.	EFTA-statenes faste komité	
2.	EFTAs overvåkningsorgan	
2002/EØS/8/01	Vedtak i EFTAs overvåkningsorgan nr. 149/02/COL av 26. juli 2002 om miljøavgiftstiltak (Norge)	2
3.	EFTA-domstolen	
III	EF-ORGANER	
1.	Rådet	
2.	Kommisjonen	
2002/EØS/8/02	Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak COMP/M.2995 – Apax Europe V/Goldman Sachs/Providence/Telekom Cable/JV) ..	22
2002/EØS/8/03	Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak COMP/M.3035 – Berkshire Hathaway/Converium/GAUM)	23
2002/EØS/8/04	Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak COMP/M.3084 – Siemens/Sequa/JV)	24
2002/EØS/8/05	Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak COMP/M.3096 – TotalFinaElf/Mobil Gas)	25
2002/EØS/8/06	Innledning av formell behandling (Sak COMP/M.3056 – Celanese/Degussa/European Oxo Chemicals JV)	26
2002/EØS/8/07	Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning (Sak COMP/M.2763 – Toray/Murata/Teijin)	26

2002/EØS/8/08	Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning (Sak COMP/M.2844 – Linde/Komatsu/Komatsu Forklift)	27
2002/EØS/8/09	Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning (Sak COMP/M.2908 – Deutsche Post/DHL (II))	27
2002/EØS/8/10	Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning (Sak COMP/M.2818 – Nestle/Fonterra/JV)	28
2002/EØS/8/11	Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning (Sak COMP/M.2820 – STMicroelectronics/Alcatel Microelectronics)	28
2002/EØS/8/12	Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning (Sak COMP/M.3000 – Schroder Ventures Ltd/Compass)	29
2002/EØS/8/13	Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning (Sak COMP/M.3038 – Aldesa/Compass/Foodlisa)	29
2002/EØS/8/14	En meldt transaksjon som ikke omfattes av forordningen om foretakssammenslutninger (Sak COMP/M.3003 – Electrabel/Energia Italiana/Interpower)	30
2002/EØS/8/15	Sluttrapport fra høringslederen i sak COMP/EKSF.1350 –RAG/Saarbergswerke/Preussag Anthrazit II	30
2002/EØS/8/16	Sluttrapport fra høringslederen i sak COMP/M.2389 – Shell/DEA	30
2002/EØS/8/17	Sluttrapport fra høringslederen i sak COMP/37.919 – Bankgebyrer for veksling av valutaer i eurosonen – Tyskland	31
2002/EØS/8/18	Uttalelse fra Den rådgivende komité for foretakssammenslutninger avgitt på komiteens 104. møte 10. november 2001 med hensyn til et foreløpig utkast til vedtak i sak COMP/M.2389 – Shell/DEA	31
2002/EØS/8/19	Oppfordring til å tilkjenne interesse for å delta i et program for vurdering av prøver til diagnostisering av overførbare spongiforme encefalopatier hos drøvtyggere	31
2002/EØS/8/20	Kunngjøring i henhold til artikkel 4 nr. 1 bokstav a) i rådsforordning (EØF) nr. 2408/92 om EF-luftfartsselskapers adgang til flyruter innenfor Fellesskapet med hensyn til ruteflyging på visse innlandsruter i Sverige	31
2002/EØS/8/21	Ruteflyging – Anbudsinnydelse kunngjort av Rikstrafiken i henhold til artikkel 4 nr. 1 bokstav d) i rådsforordning (EØF) nr. 2408/92 med hensyn til ruteflyging på følgende strekninger: Kiruna – Luleå, Kiruna – Umeå, Gällivare – Luleå, Gällivare – Umeå, Luleå – Umeå, Östersund - Umeå	32
2002/EØS/8/22	Statsstøtte – Sak nr. No C 76/2002 – Belgia	33
2002/EØS/8/23	Statsstøtte – Sak nr. No C 24/2002 – Frankrike	33
2002/EØS/8/24	Kommisjonsmelding i forbindelse med gjennomføringen av rådsdirektiv 93/42/EØF	34
2002/EØS/8/25	Informasjonsprosedyre – tekniske forskrifter	42

3. Domstolen

MELDING TIL LESERNE

I samsvar med artikkel 2 nr. 38 i Nice-traktaten, som endrer artikkel 254 i traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap, vil *De Europeiske Fellesskaps Tidende* fra den dag Nice-traktaten trer i kraft, dvs. 1. februar 2003, endre navn til *Den Europeiske Unions Tidende*. Navnet på denne publikasjon endres samtidig til EØS-tillegget til *Den Europeiske Unions Tidende*.

EFTA-ORGANER

EFTAS OVERVÅGNINGSORGAN

VEDTAK I EFTAS OVERVÅKNINGSORGAN NR. 149/02/COL
av 26. juli 2002

2003/EØS/8/01

om miljøavgiftstiltak (NORGE)

EFTAS OVERVÅKNINGSORGAN HAR –

under henvisning til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde⁽¹⁾, særlig artikkel 61 til 63,

under henvisning til avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkningsorgan og en domstol⁽²⁾, særlig artikkel 24 og protokoll 3 artikkel 1, og

under henvisning til saksbehandlingsregler og materielle regler på statsstøtteområdet⁽³⁾, særlig kapittel 15⁽⁴⁾, og

ut fra følgende betraktninger:

I. FAKTISKE FORHOLD

Saksbehandling

Ved vedtak nr. 152/01/COL av 23. mai 2001 fastsatte EFTAs overvåkningsorgan nye miljøretningslinjer. I nr. 69 i disse retningslinjene foreslo Overvåkningsorganet som et formålstjenlig tiltak etter overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 3 artikkel 1 nr. 1 at EFTA-statene skulle bringe sine eksisterende miljøstøtteordninger i samsvar med de nye retningslinjene innen 1. januar 2002.

Ved brev fra Overvåkningsorganet av 23. mai 2001 (dok.nr. 01-3596-D) ble den norske regjering underrettet om vedtakelsen av de nye retningslinjene og anmodet om å meddele sitt samtykke til de formålstjenlige tiltakene. Ved brev fra Nærings- og handelsdepartementet av 6. juli 2001, mottatt og registrert av Overvåkningsorganet 10. juli 2001 (dok.nr. 01-5475-A), meddelte den norske regjering sitt samtykke til de formålstjenlige tiltakene.

Gjennomføringen av de nye miljøretningslinjene ble ved flere anledninger drøftet av representanter for Overvåkningsorganet og norske myndigheter (nærmere bestemt i bilaterale møter som fant sted i april, juni og september 2001).

Ved brev fra Finansdepartementet av 31. januar 2002, mottatt og registrert av Overvåkningsorganet 5. februar 2002 (dok.nr. 02-1004-A), informerte den norske regjering Overvåkningsorganet om de tiltak som var i kraft, og framla samtidig sine merknader til tiltakenes forenlighet med de nye miljøretningslinjene.

⁽¹⁾ Heretter kalt 'EØS-avtalen'.

⁽²⁾ Heretter kalt 'overvåknings- og domstolsavtalen'.

⁽³⁾ Retningslinjer for anvendelse og fortolkning av EØS-avtalens artikkel 61 og 62 og overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 3 artikkel 1, vedtatt og utferdiget av EFTAs overvåkningsorgan 19. januar 1994 og offentliggjort i EFT L 231 av 3.9.1994 og i EØS-tillegget til EFT nr. 32 av samme dato, sist endret ved Overvåkningsorganets vedtak nr. 370/01/COL av 28. november 2001, offentliggjort i EFT C 34 av 7.2.2002, s. 15 og i EØS-tillegget til EFT nr. 8 av samme dato, heretter kalt 'Overvåkningsorganets retningslinjer for statsstøtte'.

⁽⁴⁾ Kapittel 15 i Overvåkningsorganets retningslinjer for statsstøtte om støtte til miljøvern, fastsatt ved Overvåkningsorganets vedtak nr. 152/01/COL av 23. mai 2001 og offentliggjort i EFT L 21 av 24.1.2002 og i EØS-tillegget til EFT nr. 26 av samme dato, heretter kalt 'miljøretningslinjene'.

Ved brev av 28. februar 2002 (dok.nr. 02-1539-D) bekreftet Overvåkningsorganet å ha mottatt dette brevet. I sitt svarbrev understreket Overvåkningsorganet at ut fra de opplysninger som var blitt framlagt, kunne de gjeldende ordninger ikke anses å være forenlige med kravene fastlagt i de nye miljøretningslinjene. I dette henseende viste Overvåkningsorganet til at den norske regjering hadde erkjent dette forhold og informert Overvåkningsorganet om sine planer for å rette opp situasjonen. Overvåkningsorganet ga imidlertid uttrykk for det syn at de planer og intensjoner som var skissert av den norske regjering, ikke var tilstrekkelige, ettersom de ikke inneholdt noen konkrete forslag eller tilsagn som kunne sikre full overholdelse av de nye miljøretningslinjene fra 1. januar 2002.

Etter å gjort det klart på hvilke punkter det var i særlig tvil med hensyn til visse miljøtiltaks forenlighet med miljøretningslinjene, ba Overvåkningsorganet den norske regjering framlegge konkrete forslag til egnede gjennomføringstiltak og gi tilsagn om at kravene i de nye miljøretningslinjene ville bli etterkommet innen den fastsatte frist. Videre ble den norske regjering bedt om å framlegge visse tilleggsopplysninger, herunder en begrunnelse for de aktuelle støttetiltakene etter statsstøttereglene. Nevnte forslag, tilsagn og tilleggsopplysninger skulle være Overvåkningsorganet i hende innen to måneder etter mottak av brevet av 28. februar 2002.

Overvåkningsorganet understreket at dersom de konkrete forslag, tilsagn og tilleggsopplysninger det var blitt anmodet om, ikke var mottatt innen nevnte frist, ville det måtte innlede formell undersøkelse.

Ved brev fra Finansdepartementet av 15. mai 2002, mottatt og registrert av Overvåkningsorganet 24. mai 2002 (dok.nr. 02-3995-A), framla den norske regjering visse tilleggsopplysninger. Den norske regjering informerte blant annet Overvåkningsorganet om mandatet til en arbeidsgruppe som var blitt nedsatt for å vurdere følgene av de nye miljøretningslinjene for det norske avgiftssystemet for forbruk av elektrisk kraft. Denne arbeidsgruppen var blitt bedt om å avgi en foreløpig rapport innen 1. juli 2002. På denne bakgrunn anmodet den norske regjering Overvåkningsorganet om en tilleggsfrist for å etterkomme kravene i de nye miljøretningslinjene.

Ved e-postmelding av 5. juli 2002 sendte norske myndigheter Overvåkningsorganet en kopi (på norsk) av arbeidsgruppens foreløpige rapport.

Overvåkningsorganet påpeker at det ikke er blitt formelt underrettet om denne rapporten, og at den norske regjering heller ikke har gitt uttrykk for sitt syn på konklusjonene framlagt i rapporten eller gjort rede for de videre skritt som vil bli tatt på bakgrunn av rapportens innhold. Det bør også bemerkes at Overvåkningsorganet mottok rapporten etter at fristen for å framlegge opplysninger og forslag var utløpt. Under disse omstendigheter har Overvåkningsorganet ikke tatt innholdet i den foreløpige rapporten i betraktning ved vurdering av de ulike avgiftstiltakene.

Beskrivelse av støttetiltakene

Beskrivelsen nedenfor bygger dels på opplysninger framlagt av den norske regjering, dels på opplysninger innhentet av Overvåkningsorganet.

Overvåkningsorganet finner det beklagelig at den norske regjering ikke har framlagt teksten til de relevante lovbestemmelser om de aktuelle avgiftstiltakene. Videre merker Overvåkningsorganet seg at selv om den norske regjering uttrykkelig var blitt bedt om å framlegge bakgrunnsmateriale som kunne gjøre det mulig for Overvåkningsorganet å gjøre seg kjent med det norske miljøavgiftssystemets oppbygging og logikk, herunder alt relevant bakgrunnsmateriale om formålene med miljøavgiftene og de forskjellige fritakene, er ingen slike opplysninger blitt framlagt av den norske regjering.

Forbruksavgift på elektrisk kraft

Forbruksavgiften på elektrisk kraft ble først innført i 1971. Ifølge den norske regjering (jf. beskrivelsen gitt i brevet av 31. januar 2001) var formålet med avgiften å sikre mer rasjonell bruk av elektrisk kraft, for å oppnå positive miljøvirkninger som ellers ville ha uteblitt.

Avgiften gjelder alt innenlands forbruk av elektrisk kraft, med visse fritak og med reduserte satser for visse næringer fram til 1993. Ifølge den norske regjering ble fritakene og de reduserte satsene innført for å veie

opp for tapt konkurransevne. I den forbindelse har den norske regjering framlagt opplysninger om strømforbruket i de næringer som er fritatt for avgiften, og om de kostnadsøkninger det ville medføre for disse næringene dersom fritaket for elektrisitetsavgift skulle bli opphevet.

Siden 1990 har samtlige brukere i Finnmark og i sju kommuner i Nord-Troms (Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord) vært fritatt for avgiften. Dette fritaket gjelder for både husholdninger og næringsvirksomhet.

Fram til 1992 omfattet avgiften alle næringer, men med reduserte satser for enkelte sektorer (dette gjaldt hele eller deler av den kraftkrevende industri⁽⁵⁾ samt treforedlingsindustrien). I 1993 ble disse næringene fullstendig fritatt for avgiften. Fra 1. januar 1994 ble fritaket utvidet til å gjelde all industri samt bergverk og veksthusnæringen. Ifølge den norske regjering ble det gått bort fra å avgrense fritaket til kraftkrevende industri fordi definisjonen var uklar og ikke kunne opprettholdes. Fra 1997 har arbeidsmarkedsbedrifter som utøver industriproduksjon, også vært fritatt for avgiften. Andre næringer er avgiftspliktige.

Ifølge den norske regjering ble avgiftsgrunnlaget fra 1. januar 2001 utvidet til å omfatte forbruk av elektrisitet i administrasjonsbygg i industri- og bergverksforetak. Denne endringen førte ifølge den norske regjering til at bare elektrisk kraft som benyttes i produksjonsprosesser, er fritatt for avgiften. For å bli ansett som et 'administrasjonsbygg', må minst 80 % av byggets areal benyttes til administrative formål. Dette innebærer at dersom mer enn 20 % av arealet benyttes til produksjonsvirksomhet, er strømforbruket i dette bygget ikke avgiftsbelagt. Dette ble ifølge den norske regjering ansett som den eneste definisjonen som var praktisk mulig å gjennomføre.

Ifølge den norske regjering dekker de gjeldende avgiftsfritak (for næringer og regioner) rundt 45 % av det samlede strømforbruk og rundt 70 % av strømforbruket i samtlige næringer i Norge.

Tabellen nedenfor gir en oversikt over gjeldende avgiftssatser og avgiftsfritak fra 1993, basert på tall framlagt av den norske regjering.

Tabell 1: Elektrisitetsavgiften i øre per kWh (uttrykt i 2002-priser)

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Avgiftssats	5,60	6,12	6,09	6,14	6,34	6,34	6,41	8,95	11,47	9,30
Redusert sats	2,80 ⁽⁶⁾	-(⁷)	-		-	-	-	-	-	-
Fritak	Kraftkrevende industri, treforedlingsindustri og veksthusnæringen	Fritak for industri og bergverk	Som i 1994	Som i 1994	Fritaket utvidet til å omfatte arbeidsmarkedsbedrifter med industriproduksjon	Som i 1997	Som i 1997 ⁽⁸⁾	Som i 1999	Som i 1999, men elektrisitet til administrasjonsbygg ikke lenger omfattet av fritaket	

Videre har den norske regjering framlagt opplysninger om skatteinntektene fra, og de beregnede skatteutgifter som følge av forbruksavgiften på elektrisk kraft. Skatteutgiftene er tapte inntekter for staten som følge av avgiftsfritak eller avgiftsnedsettelse. I den forbindelse er det ikke tatt hensyn til mulige atferdsendringer som følge av en eventuell oppheving av fritakene.

Tabell 2: Forbruksavgift på elektrisk kraft: Skatteinntekter og skatteutgifter uttrykt i millioner NOK:

	1999	2000	2001	2002
Skatteinntekter	3 267	4 205	6 530	6 206
Skatteutgifter som følge av fritak for næringer	2 735	3 940	5 595	4 605
Skatteutgifter som følge av fritak for regioner	100	140	190	160

⁽⁵⁾ De viktigste sektorene i den kraftkrevende industri er aluminiums- og ferrolegeringsindustrien.

⁽⁶⁾ For industri- og bergverksbedrifter var satsen ifølge den norske regjering bare 2,30 øre per kWh.

⁽⁷⁾ Industri- og bergverksbedrifter fikk fullt avgiftsfritak fra 1. januar 1994.

⁽⁸⁾ Ifølge den norske regjering ble imidlertid fritaket for brukere med elektriske kjeler opphevet.

Overvåkningsorganet merker seg at hovedregelen i de relevante lovbestemmelser om elektrisitetsavgiften synes å være at alt innenlands forbruk av elektrisk kraft er avgiftspliktig⁽⁹⁾. På den annen side fastsetter bestemmelsene fritak for visse næringer eller regioner⁽¹⁰⁾. Fritakene for næringer er definert under henvisning til statistiske næringsområder. I noen tilfeller er fritakets virkeområde nærmere avklart/avgrenset ved at det ikke omfatter elektrisitet til administrasjonsbygg⁽¹¹⁾.

CO₂-avgiften

I 1991 ble det innført CO₂-avgift på mineralolje og bensin, og i 1992 på kull og koks. Da avgiften først ble innført, inngikk den i det eksisterende systemet for særavgifter på mineralolje, bensin, kull og koks. CO₂-avgiften ble foreslått som en egen avgift i forbindelse med den grønne skattereformen i 1999. Satsen for CO₂-avgift på mineralolje ble satt til 0,490 NOK per liter⁽¹²⁾. Satsen for CO₂-avgift på kull og koks gikk opp fra 0,410 til 0,490 (2002-) NOK per kg i perioden fra 1994 til 2002.

Avgiften på kull og koks gjelder bruk av produktene til energiformål. Ifølge den norske regjering er bruken av kull og koks *som råstoff eller som reduksjonsmiddel i industriell virksomhet* fritatt for CO₂-avgift. Dette fritaket ble vedtatt i 1992 da CO₂-avgiften på kull og koks ble innført. Ifølge den norske regjering blir kull og koks brukt som råstoff eller reduksjonsmiddel ved produksjon av karbider, ferrolegeringer, råaluminium og magnesium. Dette er kraftkrevende industri som ikke ville være levedyktig uten fritaket. I sitt brev av 31. januar 2002 begrunnet den norske regjering fritaket med at de tilgjengelige teknikker var basert på bruk av karbonmateriale, og at de berørte produsentene var utsatt for internasjonal konkurranse.

Videre er *kull og koks benyttet til energiformål ved produksjon av sement og leca* fritatt for CO₂-avgift. Dette fritaket ble fastsatt i 1992 da avgiften trådte i kraft. Begrunnelsen for dette fritaket er ifølge den norske regjering at mulige substitutter for kull og koks ville være ulønnsomme i stor skala, og at den berørte industri ville bli utsatt for internasjonal konkurranse.

Treforedlingsindustrien har siden januar 1993 betalt avgift til en redusert sats på 0,245 NOK per liter.

Den norske regjering har framlagt opplysninger om skatteinntekter og skatteutgifter i forbindelse med CO₂-avgiften⁽¹³⁾.

Tabell 3: Skatteinntekter og skatteutgifter som følge av CO₂-avgiften i millioner NOK⁽¹⁴⁾:

	1999	2000	2001	2002
Skatteinntekter	6 904	6 567	6 600	7 018
Skatteutgifter	2 125	2 175	2 230	2 270

Overvåkningsorganet konstaterer at de relevante lovbestemmelser om CO₂-avgiften gir avgiftsfritak for visse anvendelser av avgiftsbelagte produkter. I henhold til § 3-6-3 i kapittel 3 i forskriften om særavgifter gis det refusjon av avgiften for varer som brukes som råstoff i industriell virksomhet, i den utstrekning utslippet av karbon til luft er lavere enn hva karboninnholdet i de benyttede produkter skulle tilsi. I henhold til § 3-6-4 i kapittel 3 i forskriften om særavgifter er kull og koks til bruk som reduksjonsmiddel fritatt for avgift. Fritaket omfatter bare den mengde kull eller koks som er nødvendig for å gjennomføre reduksjonsprosessen. Kull og koks til framstilling av klinker ved produksjon av sement og løs leca er også fritatt for avgift.

Toll- og avgiftsdirektoratet har utarbeidet kommentarer som gir nærmere opplysninger om bakgrunnen for fritakene⁽¹⁵⁾.

⁽⁹⁾ Se Stortingets vedtak i forbindelse med statsbudsjettet for 2002 om forbruksavgift på elektrisk kraft av 28. november 2001, § 1, og kapittel 3 i forskriften om særavgifter, § 3-12-1.

⁽¹⁰⁾ Se Stortingets vedtak i forbindelse med statsbudsjettet for 2002 om forbruksavgift på elektrisk kraft av 28. november 2001, § 1, og kapittel 3 i forskriften om særavgifter, § 3-12-4.

⁽¹¹⁾ Kapittel 3 i forskriften om særavgifter, § 3-12-5.

⁽¹²⁾ Ifølge opplysninger framlagt av den norske regjering er denne satsen, uttrykt i 2002-NOK, uendret siden 1994.

⁽¹³⁾ Begrepet 'skatteutgifter' er forklart ovenfor.

⁽¹⁴⁾ Ifølge den norske regjering er tallene beregnet med utgangspunkt i CO₂-avgift på mineralolje, til en sats på 0,49 NOK per liter.

⁽¹⁵⁾ Toll- og avgiftsdirektoratets kommentarer: Fritak for industriell bruk, kull og koks (jf. Stortingets vedtak om CO₂-avgift § 3 nr.1 bokstav d og § 3 nr. 4 bokstav a, jf. forskriften §§ 3-6-3 og 3-6-4).

Med hensyn til bruk av kull og koks som råstoff i industrielle prosesser, sier kommentarene at når kull og koks bindes i det ferdige produktet, enten varig eller midlertidig, på en måte som ikke omfatter utslipp av CO₂, eller utslippene er lavere enn ved vanlig forbrenning, er bruken av kull og koks fritatt for avgift. Dette er f.eks. tilfellet når kull og koks benyttes som råstoff ved produksjon av grafittelektroder og elektrodemasse eller ved produksjon av kalsiumkarbid.

Med hensyn til bruk av kull og koks som reduksjonsmiddel i industrielle prosesser, sier kommentarene at kull og koks i noen tilfeller er et nødvendig ledd i den kjemiske prosessen, selv om de ikke inngår i det ferdige produktet. Dette medfører CO₂-utslipp på et tilsvarende nivå som bruk av kull og koks til energiformål. Unntaket begrunnes med at det ikke finnes andre råstoffer til slike prosesser enn kull og koks.

Den norske regjering har framlagt tall over CO₂-utslippene fra ulike næringer samt anslag over skatteutgiftene som følge av CO₂-avgiften.

SO₂-avgiften

I 1970 ble det innført avgift på mineralolje. Den norske regjering har opplyst at i henhold til forskrift av 17. september 1976 nr. 2⁽¹⁶⁾ kunne hele eller deler av avgiften søkes refundert dersom utslippene fra bruken av produktet var lavere enn produktets svovelinnhold skulle tilsi. Alle brukere av mineralolje kunne søke om refusjon. Dette viser i følge den norske regjering at det egentlige mål for SO₂-avgiften var faktiske utslipp av svoveldioksid.

Fra 1993 var avgiften basert på mineraloljeproduktets svovelinnhold, med økende sats alt etter prosentandelen av svovel. Avgiftsgrunnlaget omfattet parafin, fyringsparafin, gassolje, solarolje, autodiesel, dieselloleje og fyringsolje samt enhver annen olje som kan benyttes som fyringsolje. I 1999 ble svovelavgiften på mineralolje gjort om til en SO₂-avgift.

Avgiftsgrunnlaget ble samtidig utvidet til å omfatte kull og koks. SO₂-utslipp fra bruk av kull og koks ble imidlertid avgiftsbelagt til redusert sats. I forskriften om svovelavgift på mineralske produkter av 18. desember 1998 nr. 1250⁽¹⁷⁾ ble avgiften differensiert etter ulike kategorier kull og koks, basert på antatt svovelinnhold. Som følge av utvidelsen av virkeområdet for SO₂-avgiften ble også refusjonsordningen etter forskriften av 17. september 1976 nr. 2 (se ovenfor) utvidet til å omfatte de nye avgiftsbelagte produktene.

I 1999 ble avgiftsgrunnlaget utvidet ytterligere til å omfatte SO₂-utslipp fra oljeraffineringsanlegg. Bestemmelsen i § 1 nr. 3 i forskriften om svovelavgift på mineralske produkter av 18. desember 1998 nr. 1250, endret ved forskrift av 24. august 1999 nr. 962, ble anvendt for å unngå mulig dobbeltbeskatning. Denne bestemmelsen fastsetter at når utslipp som omfattes av svovelavgiften, er forårsaket av produkter som allerede er avgiftsbelagt, skal den allerede betalte avgiften trekkes fra avgiften på utslippet. Ettersom oljeraffineriene bruker mineralolje i raffineringsprosessen, var avgiftsendringen i 1999 egentlig bare en teknisk endring. Fra en indirekte beskatning av utslipp gjennom refusjonsordningen ble avgiften omgjort til en direkte utslippsavgift. Oljeraffineriene ble skilt ut fordi det ble ansett som mer hensiktsmessig å ilegge SO₂-avgift direkte på utslipp fra raffineringsanlegg. Etter den norske regjeringens oppfatning kan utslippsavgiften for oljeraffineriene anses som en "ny" avgift bare i den utstrekning utslippene forårsakes av kilder som ikke tidligere var avgiftsbelagt. Oljeraffineriene benytter råolje til å produsere mineraloljeprodukter, og denne prosessen medfører utslipp. Råolje er imidlertid ikke avgiftsbelagt som produkt, og inngår derfor ikke i refusjonsordningen.

Ifølge tall framlagt av den norske regjering gikk grunnsatsen for SO₂-avgift på mineralolje ned fra 0,084 (2002-) NOK per liter i 1994 til 0,070 (2002-) NOK per liter i 2002. Satsen for SO₂-avgift på kull og koks og oljeraffinerier gikk ned fra 3,24 (2002-) NOK per kg SO₂ i 1999 til 3,14 (2002-) NOK per kg i 2002.

SO₂-avgiften på kull og koks og oljeraffinerier ble opphevet 1. januar 2002. Den norske regjering har opplyst at industrivirksomhet som tidligere var omfattet av SO₂-avgiften, i stedet vil bli regulert ved utslippstillatelser i henhold til forurensningsloven.

⁽¹⁶⁾ Overvåkningsorganet påpeker at det ikke har fått seg forelagt denne forskriften.

⁽¹⁷⁾ Overvåkningsorganet påpeker at det ikke har fått seg forelagt denne forskriften.

Ifølge den norske regjering må opphevingen av avgiften ses på bakgrunn av den norske stats forpliktelser etter Gøteborg-protokollen av 1999, som setter et tak for norske SO₂-utslipp på 22 000 tonn i 2010. Den norske regjering oppgir at for å overholde denne utslippsgrensen, vil norske SO₂-utslipp måtte reduseres med 7 000 tonn. Beregninger utført av Statens forurensningstilsyn viser at denne reduksjonen best kan oppnås i prosessindustrien. For dette formål ble en intensjonsavtale undertegnet 19. september 2001 mellom Miljødepartementet og Prosessindustriens Landsforening (PIL) på vegne av foretak i følgende næringer: oljeraffinering, kjemiske/keramiske materialer, sement, ferrolegeringer og aluminium.

Den norske regjering mener at det på miljøområdet bør vurderes hvilke av forskjellige virkemidler eller tiltak, blant dem avgifts tiltak, som er best egnet til å nå de fastsatte miljømål. I St.prp. nr. 54 (1997-98) ble flere tiltak for å redusere de samlede SO₂-utslipp vurdert, og det ble valgt å avgiftsbelegge bruken av kull og koks til redusert sats. En utredning fra Statens forurensningstilsyn viste imidlertid at det med en slik redusert sats bare kunne oppnås mindre utslippsreduksjoner. Avgiften ble derfor opphevet, og det ble innført andre tiltak, herunder intensjonsavtalen med PIL.

I intensjonsavtalen erklærer Prosessindustriens Landsforening på vegne av de foretak som er oppført i et vedlegg til avtalen⁽¹⁸⁾ at de vil utvikle teknologi og bygge renseanlegg som vil redusere Norges utslipp av SO₂ med minst 5 000 tonn. Videre vil PIL legge fram konkrete forslag til hvordan en slik utslippsreduksjon kan gjennomføres, og hvordan det kan oppnås en samlet reduksjon på 7 000 tonn.

Avtalen fastsetter videre at for eksisterende industrivirksomhet som må oppfylle kravene i EF-direktivet om integrert forurensningskontroll (IPPC-direktivet) innen 30. oktober 2007, vil utslippene fra den enkelte virksomhet bli regulert av Statens forurensningstilsyn (SFT) gjennom tillatelser utstedt i samsvar med forurensningsloven som et ledd i gjennomføringen av direktivet. I den grad forurensningsloven tillater det, tar miljøvernmyndighetene sikte på å utforme utslippstillatelsene på en slik måte at industrien kan oppfylle reduksjonskravene ved å gå sammen om felles utslippsreducerende tiltak når den finner det mest hensiktsmessig. Utslippstillatelsene skal også gi bestemmelser om de nærmere vilkår som må oppfylles i forbindelse med gjennomføringen av slike felles tiltak, herunder kravene i IPPC-direktivet om bruk av BAT⁽¹⁹⁾ i de enkelte anlegg. Videre skal utslippstillatelsene utformes i samsvar med kravene til alternative virkemidler ved avgiftsnedsettelse i Overvåkningsorganets retningslinjer for miljøstøtte.

Ifølge intensjonsavtalen skulle PIL innen 1. juni 2002 legge fram forslag til en metodikk for å beregne/måle utslippene av SO₂ fra de enkelte virksomheter.

Den norske regjering erklærte på sin side at den ville gjøre regulering etter forurensningsloven til hovedvirkemidlet for å redusere SO₂-utslipp fra industriprosesser inntil fristen for å foreta de utslippsreducerende tiltakene er utløpt, senest innen 2010. De rettslig bindende forpliktelsene vil dermed framgå av foretakenes utslippstillatelser. I samsvar med dette forpliktet regjeringen seg til å fremme forslag for Stortinget om at avgiften på SO₂-utslipp fra bruk av kull og koks og fra raffinerier skulle fjernes fra 1. januar 2002.

Endelig heter det at avtalen med PIL skal anses som en intensjonsavtale som ikke binder partene rettslig. Norske myndigheter tok også forbehold om at avtalen var i samsvar med Overvåkningsorganets retningslinjer for miljøstøtte.

PIL har med sikte på å gjennomføre intensjonsavtalen etablert et såkalt "Prosessindustriens Miljøfond". Fondet er organisert som en uavhengig stiftelse. Ifølge de opplysninger som er gitt, har de enkelte deltakende foretak undertegnet en gjennomføringsavtale med fondet. Det viktigste elementet i gjennomføringsavtalen er at foretakene plikter å innbetale et beløp til fondet som tilsvarer den nåværende SO₂-avgiften. Fondets midler vil bli benyttet til å finansiere renseanlegg i kostnadsriktig rekkefølge inntil målet i intensjonsavtalen er nådd.

Tabellen nedenfor, som er basert på tall framlagt av den norske regjering, gir en oversikt over skatteinntekter og skatteutgifter⁽²⁰⁾ i forbindelse med SO₂-avgiften.

⁽¹⁸⁾ Næringene som er nevnt i vedlegget er: oljeraffinering, kjemiske/keramiske materialer, sement, ferrolegeringer og aluminium.

⁽¹⁹⁾ Beste tilgjengelige teknikker ("Best available techniques").

⁽²⁰⁾ Begrepet 'skatteutgifter' er forklart ovenfor.

Tabell 4: Skatteinntekter og skatteutgifter som følge av SO₂-avgiften i millioner NOK:

	1999	2000	2001	2002
Skatteinntekter	344	117	140	98
Skatteutgifter	540	525	540	600

Den norske regjering har også framlagt opplysninger om SO₂-utslipp fra bruk av kull og koks og fra oljeraffinerier, samt anslag over kostnadene som følge av SO₂-avgiften.

II. VURDERING

Formålet med dette vedtak

Overvåkningsorganet understreker at dette vedtak er begrenset til en vurdering av om den norske regjering har oppfylt sine forpliktelser etter de formålstjenlige tiltak som ble foreslått av Overvåkningsorganet, og som den norske regjering har gitt sitt samtykke til. Den pågående granskingen omfatter derfor bare en undersøkelse av om gjeldende støtteordninger er forenlige med EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c), i kombinasjon med de nye miljøretningslinjene, fra 1. januar 2002.

Undersøkelsen omfatter bare støttetiltak i form av fritak for elektrisitetsavgift, dispensasjon fra CO₂-avgiften og delvis oppheving av SO₂-avgiften. Med hensyn til de øvrige tiltak som ble meddelt av den norske regjering i dens brev av 31. januar 2002, forbeholder Overvåkningsorganet seg retten til å vurdere disse tiltakene senere.

Statsstøtte i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1

I motsetning til det syn som ble uttrykt i brevet av 31. januar 2002, hevdet den norske regjering i sitt brev av 15. mai 2002 at visse av tiltakene det gjelder kan anses å falle utenfor virkeområdet for EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1. Overvåkningsorganet ble anmodet om å vurdere disse tiltakene på bakgrunn av den norske regjeringens tolking av begrepet statsstøtte med hensyn til miljøavgifter.

Ifølge den norske regjering framgår det av EF-kommisjonens praksis⁽²¹⁾ og EF-domstolens rettspraksis⁽²²⁾ at det ligger innenfor en EØS-stats skjønn å avgjøre om et produkt skal være avgiftsbelagt, samt hvilke anvendelser av produktet som skal ilegges avgift. Den norske regjering hevder at tiltak som er begrenset til en bestemt produksjonsfaktor eller en bestemt anvendelse av et visst produkt eller til en bestemt atferd, er av generell art. Slike tiltak begunstiger ikke enkelte foretak eller produksjonen av enkelte varer. Med hensyn til en mulig begrunnelse for tiltakene i lys av de mål som søkes nådd, viser den norske regjering til rettspraksis og til EF-kommisjonens forslag til et rådsdirektiv om omstrukturering av Fellesskapets regelverk om beskatning av energiprodukter, som bl.a. viser til omstendigheter der gunstig skattebehandling anses som berettiget ut fra skatte- og avgiftssystemets art og generelle oppbygging⁽²³⁾.

I henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1 skal *“støtte gitt av EFs medlemsstater eller EFTA-statene eller støtte gitt av statsmidler i enhver form, som vrir eller truer med å vri konkurransen ved å begunstige enkelte foretak eller produksjonen av enkelte varer, være uforenlig med denne avtales funksjon i den utstrekning støtten påvirker samhandelen mellom avtalepartene”*.

Statsstøtte som definert i EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1 omfatter *“...tiltak som i ulike former letter kostnader som normalt inngår i et foretaks budsjett og som, selv om de ikke er tilskudd i en snever betydning av ordet, er av lignende art og har samme virkning...”*⁽²⁴⁾.

⁽²¹⁾ I den forbindelse viser den norske regjering særlig til kommisjonsvedtak av 3. april 2002 om fritak for klimaendringsavgiften (Climate Change Levy) for brensel med dobbelt anvendelsesformål ('dual use') i Det forente kongerike (statsstøttenr. C 18/2001 og C 19/2001), samt Kommisjonens vedtak om elektrisitetsreformen i Danmark (statsstøttenr. N 416/99).

⁽²²⁾ I den forbindelse viser den norske regjering til følgende saker: EF-domstolens dom av 2. juli 1974 i sak C-173/73, *Italia mot Kommisjonen* [1974] saml. 709, EF-domstolens dom av 2. februar 1988 i forente saker C-67, C-68 og C-70/85, *van der Kooy mot Kommisjonen* [1988] saml. 219, EF-domstolens dom av 17. juni 1999 i sak C-75/97, *Belgia mot Kommisjonen (Maribel bis/ter)* [1999] saml. I-3671 og EF-domstolens dom av 8. november 2001 i sak C-143/99, *Adria Wien Pipeline*.

⁽²³⁾ I tillegg til sakene nevnt ovenfor viser den norske regjering til EF-domstolens dom av 22. november 2001 i sak C-53/00, *Ferring*.

⁽²⁴⁾ EF-domstolens dom av 17. juni 1999 i sak C-75/97, *Belgia mot Kommisjonen (Maribel bis/ter)* [1999] saml. I-3671, nr. 23.

Et system der offentlige myndigheter innrømmer visse foretak et avgiftsfritak som befrir dem for en del av deres kostnader og gir dem finansielle fordeler som styrker deres konkurransestilling, utgjør derfor statsstøtte etter EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1 dersom støtten kan påvirke samhandelen mellom avtalepartene eller vri konkurransen.

Innføring av miljøavgifter er i seg selv ikke omfattet av EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1 i den grad det dreier seg om generelle tiltak som ikke begunstiger enkelte foretak eller næringer⁽²⁵⁾. Unntak fra en generell avgift faller imidlertid inn under denne bestemmelsen dersom de er rettet mot bestemte foretak eller næringer og ikke er berettiget ut fra skatte- og avgiftssystemets art eller generelle oppbygging⁽²⁶⁾.

Ved vurdering av om et tiltak er rettet mot bestemte foretak eller næringer, må det i første omgang tas hensyn til både lovbestemmelsene som hjemler skatte- eller avgifts tiltaket, og tiltakets virkninger⁽²⁷⁾. Et tiltak kan være selektivt dersom lovbestemmelsene uttrykkelig begrenser skattefordelene til visse næringer. Tiltaket kan imidlertid være selektivt selv uten slike uttrykkelige bestemmelser dersom anvendelsen av visse kriterier i skatte- og avgiftsbestemmelsene eller avgrensningen av virkeområdet for det aktuelle skatte- eller avgifts tiltaket medfører at bare bestemte, klart definerbare næringer faktisk omfattes av den gunstige skattebehandlingen.

Vurderingen av om bestemte tiltak utgjør fritak eller unntak fra en generell regel eller et felles system, tar utgangspunkt i skatte- eller avgifts tiltakets oppbygging. Det betyr at det må tas stilling til om det i lovbestemmelsene som de aktuelle tiltakene er hjemlet i, blir innrømmet unntak fra generelle regler⁽²⁸⁾. Det må imidlertid understrekes at betegnelsen på de aktuelle tiltakene ikke er avgjørende⁽²⁹⁾. Om et tiltak skal bli ansett som et unntak eller ikke, avhenger ikke av om det blir betegnet som et fritak, eller som en avgrensning av tiltakets virkeområde. Det som må vurderes, er om det aktuelle tiltaket ut fra sin art faktisk utgjør et unntak fra det generelle system det inngår i⁽³⁰⁾. Denne vurderingen må foretas på bakgrunn av de mål som søkes nådd med de aktuelle tiltakene.

Overvåkningsorganet minner om at De europeiske fellesskaps domstol i saken *Adria Wien* framholdt at for å vurdere om statsstøtteregele får anvendelse, er ”*spørsmålet som må vurderes, utelukkende om et statlig tiltak innenfor rammen av en lovfestet ordning er utformet slik at det begunstiger enkelte foretak eller produksjonen av enkelte varer i henhold til traktatens artikkel 92 nr. 1 i forhold til andre foretak som juridisk og faktisk befinner seg i en sammenlignbar situasjon, i betraktning av de mål som søkes nådd gjennom tiltaket*”⁽³¹⁾.

Som et neste skritt må det avklares om ”*fritaket er berettiget ut fra systemets art eller generelle oppbygging*”⁽³²⁾. Ved vurdering av en mulig berettigelse for miljøavgifts tiltak, må det særlig legges vekt på de miljøpolitiske hensyn som ligger til grunn for de nasjonale lovbestemmelsene. Videre må det undersøkes om disse hensyn gjør det berettiget å behandle visse markedsdeltakere annerledes, eller om de foretak eller næringer som omfattes av skattefordelene, i like stor grad bidrar til de negative miljøvirkninger som den aktuelle avgiften var ment å sanksjonere⁽³³⁾.

Endelig understreker Overvåkningsorganet at det i prinsippet er opp til den berørte EFTA-staten å utforme sitt miljøavgiftssystem slik den finner det mest hensiktsmessig. Blant annet står EFTA-staten fritt til å avgjøre hvilke produkter og hvilken virksomhet som bør falle innenfor virkeområdet for bestemte miljøavgifter. Når den utøver denne retten til å fastlegge sitt nasjonale miljøavgiftssystem, må den berørte EFTA-staten imidlertid for å unngå konflikt med EØS-avtalens statsstøtteregele sikre at avgifts tiltak som

⁽²⁵⁾ Se avsnitt 17B.3.1. nr. 1) i kapittel 17B i Overvåkningsorganets retningslinjer for statsstøtte om anvendelse av statsstøtteregele på tiltak knyttet til direkte beskatning av foretak.

⁽²⁶⁾ Se avsnitt 17B.3.1. nr. 4) i kapittel 17B i Overvåkningsorganets retningslinjer for statsstøtte; se også EF-domstolens dom av 2. juli 1974 i sak C-173/73, *Italia mot Kommisjonen* [1974] saml. 709, nr. 15.

⁽²⁷⁾ I den forbindelse bør det understrekes at EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1 ”... ikke skiller mellom statlige intervensjonstiltak ut fra deres årsaker eller formål, men definerer dem ut fra deres virkning”; ”*Maribel bis/ter*”, nr. 25; se også EF-domstolens dom av 29. februar 1996 i sak C-56/93, *Belgia mot Kommisjonen* [1996] saml. I-723, nr. 79.

⁽²⁸⁾ Se avsnitt 17B.3.1. nr. 4 i kapittel 17B i Overvåkningsorganets retningslinjer for statsstøtte.

⁽²⁹⁾ Se uttalelse fra generaladvokat Ruiz-Jarabo Colomer av 17. september 1998 i sak C-6/97, *Republikken Italia mot Kommisjonen* [1999] saml. I-2981, nr. 27, fotnote 17: ”*Det avgjørende er ikke tiltakets formelle betegnelse (fritak, reduksjon, bonus, fradrag, lettelse osv.), men dens karakter av en skatte- eller avgiftsbestemmelse som medfører en særlig fordel for en eller flere skattepliktige personer.*”

⁽³⁰⁾ Se generaladvokat Darmons uttalelse av 17. mars 1992 i forente saker C-72 og 73/91 [1993] saml. I-887, nr. 50.

⁽³¹⁾ EF-domstolens dom av 8. november 2001 i sak C-143/99, *Adria Wien Pipeline* [2001] saml. I-8365, nr. 41.

⁽³²⁾ EF-domstolens dom av 2. juli 1974 i sak C-173/73, *Italia mot Kommisjonen* [1974] saml. 709, nr. 15.

⁽³³⁾ Se EF-domstolens dom av 22. november 2001 i sak C-53/00, *Ferring SA mot Agence centrale des organismes de sécurité sociale (ACOSS)* [2001] saml. I-9067, nr. 17-22.

begunstiger visse næringer, er forenlige med de miljømål som ligger til grunn for de aktuelle tiltakene. Det er opp til regjeringen i den berørte EFTA-staten å framlegge opplysninger som gjør det mulig for Overvåkningsorganet å kontrollere at eventuelle gunstige avgiftstiltak kan betraktes som en gjennomføring av målene med det aktuelle avgiftssystemet.

Det er på denne bakgrunn Overvåkningsorganet har vurdert de ulike avgiftstiltakene.

Elektrisitetsavgiften

Ifølge den norske regjering er preferanseavgiftstiltaket som ble innført 1. januar 2001, ikke å betrakte som et unntak fra elektrisitetsavgiftssystemet for en bestemt næring (industri og bergverk) i motsetning til f.eks. de tjenesteytende næringer. Avgiften må betraktes som en avgift med begrenset virkeområde som omfatter all bruk av elektrisitet unntatt elektrisitet til produksjonsformål.

Den norske regjering hevder at et avgiftsfritak der det skiller mellom ulike bruksområder for elektrisitet, i motsetning til et skille mellom ulike næringer, ikke kan anses å utgjøre støtte.

På grunnlag av de relevante regler i forskriften om særavgifter (kapittel 3) som er beskrevet ovenfor, finner Overvåkningsorganet at slik systemet for elektrisitetsavgift er utformet, er hovedregelen at alt forbruk av elektrisk kraft er avgiftspliktig. Disse reglene synes dermed ikke å underbygge den norske regjeringens påstand om at hovedregelen for dagens elektrisitetsavgiftssystem er at bare elektrisk kraft som benyttes til andre formål enn til produksjon, er avgiftsbelagt. Reglene sier klart at visse næringer, definert under henvisning til Statistisk sentralbyrås næringsgruppering, er fritatt for avgiften. Denne definisjonen av unntakets virkeområde innebærer at visse sektorer ikke omfattes av unntaket selv om det ikke kan utelukkes at elektrisitet blir benyttet til produksjonsformål også i disse sektorene.

Av relevant rettspraksis framgår det klart at unntak som er definert under henvisning til bestemte næringer, skal anses som selektive tiltak som i prinsippet ikke kan forsvares ut fra det aktuelle skatte- eller avgiftssystemets art eller logikk⁽³⁴⁾.

Overvåkningsorganet er dessuten ikke overbevist om at avgiftsfritakene kan anses som en følge av at den norske regjering har valgt å innkreve avgift bare på visse typer elektrisitetsforbruk. Som den norske regjering selv har uttalt (jf. brevet av 31. januar 2002), ble fritakene for ulike næringer innført for å veie opp for tapt konkurransevne. Overvåkningsorganet merker seg også at den norske regjering ikke har gjort rede for hvordan den avgrensning av fritaket som innebærer at det svares avgift for elektrisitet til administrasjonsbygg, faktisk sikrer at avgiftsfritaket bare gjelder elektrisitet til produksjonsformål. I den forbindelse vises det særlig til at den norske regjering ikke har gitt noen definisjon på hva som anses som en produksjonsprosess, og hva som anses som administrative formål. Overvåkningsorganet stiller seg også tvilende til om det er forenlig med de mål som angivelig søkes nådd med elektrisitetsavgiften, nemlig å redusere strømforbruket, å utelukke bruk av elektrisitet for visse formål, f.eks. produksjonsprosesser, i motsetning til andre bruksområder.

Endelig går det klart fram av rettspraksis at den regionalt differensierte anvendelsen av avgiftstiltakene er et selektivt tiltak som omfattes av EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1⁽³⁵⁾.

På denne bakgrunn og ut fra de opplysninger Overvåkningsorganet er i besittelse av har Overvåkningsorganet kommet til den konklusjon at fritakene for elektrisitetsavgiften for visse næringer og regioner som fastsatt i § 3-12-4 i kapittel 3 i forskriften om særavgifter, kan utgjøre et selektivt tiltak som synes å avvike fra det generelle avgiftssystemet for forbruk av elektrisk kraft.

Disse unntakene medfører en finansiell fordel for de foretak som omfattes av avgiftsfritakene, ettersom de lettes for kostnader som de normalt ville måtte dekke gjennom sine budsjetter. Denne fordelten tildeles gjennom statsmidler, ettersom staten taper skatteinntekter. Ifølge tall framlagt av norske myndigheter, er tapet av skatteinntekter som følge av de sektorielle og regionale fritak anslått til henholdsvis NOK 4,605

⁽³⁴⁾ I sin dom i saken *Adria Wien* framholdt EF-domstolen at "...innrømmelse av fordeler for foretak med vareproduksjon som hovedvirksomhet kan ikke begrunnes med skattesystemets art eller generelle oppbygging ...", nr. 49. I *Maribel*-saken framholdt EF-domstolen videre at "i og med at de økte reduksjonene var begrenset til visse sektorer, var disse reduksjonstiltakene selektive, og spesifisitetensvilkåret var dermed oppfylt", nr. 28 til 31.

⁽³⁵⁾ EFTA-domstolens dom av 20. juli 1999 om regionalt differensiert arbeidsgiveravgift, sak E-6/98, *Den norske regjering mot EFTAs overvåkningsorgan* [1999] rapport fra EFTA-domstolen, s. 74.

milliarder og 160 millioner i 2002⁽³⁶⁾. Mottakerforetakene utøver næringsvirksomhet på markeder der det forekommer eller kan forekomme handel mellom partene i EØS-avtalen, eller der foretak fra andre EØS-stater kan ønske å etablere seg. Dette innebærer at avgiftsfritakene vrir eller truer med å vri konkurransen og kan påvirke samhandelen mellom avtalepartene.

Som følge av dette vil fritakene for elektrisitetsavgiften for visse næringer og regioner kunne anses å utgjøre støtte som definert i EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1.

CO₂-avgiften

Unntak for kull og koks benyttet som råstoff eller som reduksjonsmiddel

Den norske regjering har gitt uttrykk for det syn at fritakene for CO₂-avgift for kull og koks benyttet som råstoff og for kull og koks benyttet som reduksjonsmiddel, kan falle utenfor virkeområdet for EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1.

Den norske regjering begrunner dette med at begge unntakene er definert ut fra en bestemt bruk av de aktuelle produktene, og ikke som et avgiftsfritak eller en avgiftsnedsettelse rettet mot enkelte foretak eller produksjonen av enkelte varer. Unntakene gjelder for alle foretak som benytter kull og koks til nevnte formål. I en slik situasjon mener den norske regjering at et avgiftsfritak for visse anvendelser av produktene kan anses som 'selektivt' bare dersom enkelte foretak ikke ville omfattes av fritaket selv om også de benyttet produktene til de formål som er beskrevet i unntaksbestemmelsen.

Alternativt mener den norske regjering at i hvert fall unntaket for bruk av kull og koks som råstoff kan forsvares ut fra prinsippet som ligger til grunn for unntakets innføring.

Den norske regjering hevder at formålet med CO₂-avgiften er å oppnå reduserte CO₂-utslipp. Avgiften innkreves på mineraloljeprodukter benyttet til energiformål. I den utstrekning bruk av mineraloljeprodukter til andre formål enn energiformål ikke medfører CO₂-utslipp, kan de aktuelle fritak/refusjoner anses å være berettiget ut fra avgiftstiltakets logikk.

I den forbindelse viser den norske regjering til at bearbeiding av kull og koks til sluttprodukter ikke eller bare i ubetydelig grad forårsaker CO₂-utslipp. Grunnene til dette oppgis å være enten "lave" temperaturer (4-500 °C) eller fravær av oksygen i bearbeidingsprosessen. Ettersom avgiften er rettet mot CO₂-utslipp, mener den norske regjering at unntaket for kull og koks benyttet som råstoff er berettiget ut fra det mål som faktisk søkes nådd gjennom avgiften.

Ifølge den norske regjering var formålet med å innføre avgift på kull og koks dels å redusere bruken av disse produktene for energiformål, og dels å unngå en mulig omlegging fra bruk av mineralolje, som allerede var avgiftsbelagt, til bruk av avgiftsfri kull og koks. Den norske regjering hevder at dersom det tas hensyn til formålene med avgiften, kan unntakene for kull og koks som råstoff og som reduksjonsmiddel, dvs. til annen bruk enn for energiformål, anses som berettiget. Ettersom det ikke finnes alternative produkter til disse prosessene, mener den norske regjering dessuten at begge unntakene kan anses som berettiget også på dette grunnlag.

Overvåkningsorganet merker seg at muligheten for refusjon av avgiften på kull og koks benyttet som råstoff, samt avgiftsfritaket for kull og koks benyttet som reduksjonsmiddel, ikke er definert under henvisning til en gitt næring. Kull og koks synes imidlertid å bli benyttet til nevnte formål bare i bestemte næringer. Fritak som er avgrenset til disse bruksområdene, synes derfor nødvendigvis å være til fordel bare for de berørte næringene. I tillegg merker Overvåkningsorganet seg at den norske regjering selv synes å betrakte disse fritakene som rettet mot bestemte næringer, nemlig produksjon av karbider, ferrolegeringer, råluminium og magnesium, og at den har uttalt at disse næringene ikke ville være levedyktige uten unntaket⁽³⁷⁾.

⁽³⁶⁾ Disse tallene er ifølge den norske regjering hentet fra Budsjettinnstilling S. nr. 1 (2001-2002).

⁽³⁷⁾ Overvåkningsorganet viser også til den norske regjering melding om klimaendringspolitikken, der det i tabell 2 vises til "sektorer som er fritatt for avgift: ...kull og koks for produksjonsformål (ferrolegeringer, karbid og aluminiumsindustri)" (understreket her).

Overvåkningsorganet utelukker ikke på dette stadium at visse fritak eller nedsettelse kan bli ansett som berettiget dersom det kan godtgjøres at bestemte anvendelser av det avgiftsbelagte produktet ikke bidrar til de negative miljøvirkninger som den aktuelle avgiften er ment å sanksjonere.

Overvåkningsorganet merker seg imidlertid at den norske regjering ikke har framlagt kontrollerbare opplysninger om CO₂-utslipp fra bruken av kull og koks som råstoff i de forskjellige næringer som omfattes av fritaket. Den norske regjering har heller ikke gjort rede for hvordan refusjonsordningen etter § 3-6-3 nr. 1 i kapittel 3 i forskriften om særavgifter anvendes i praksis. Overvåkningsorganet har derfor ikke vært i stand til å stadfeste at avgiftsfritaket utelukkende får anvendelse på prosesser som ikke forårsaker CO₂-utslipp.

Med hensyn til fritaket for CO₂-avgift for kull og koks benyttet som reduksjonsmiddel (jf. § 3-6-4 i kapittel 3 i forskriften om særavgifter), viser Overvåkningsorganet til kommentarene utarbeidet av Toll- og avgiftsdirektoratet, som fastslår at bruken av kull og koks som en nødvendig del av den kjemiske prosess medfører CO₂-utslipp på et tilsvarende nivå som utslipp fra bruk av kull og koks til energiformål. Dette fritaket synes derfor å være i strid med formålene med CO₂-avgiften, nemlig å avgiftsbelegge produkter som forårsaker CO₂-utslipp. Ifølge den norske regjering ble fritaket innført fordi det ikke finnes andre materialer enn kull og koks til bruk i slike prosesser.

I den forbindelse påpeker Overvåkningsorganet at den norske regjering ikke har framlagt nærmere opplysninger som kunne ha gjort det mulig for Overvåkningsorganet å undersøke om de næringer som omfattes av fritaket, faktisk kan sies å være i en situasjon der det ikke finnes alternative materialer til industriprosessen. Den norske regjering har heller ikke gitt noen forklaring på hvorfor det ikke bør innkreves CO₂-avgift under slike omstendigheter.

I henhold til miljøretningslinjene må det ved vurdering av om støttetiltak i forbindelse med miljøavgifter er forenlige med EØS-avtalens statsstøtteregler, tas hensyn til prinsippene som ligger til grunn for de miljøpolitiske mål. Et av grunnprinsippene som er nevnt i retningslinjene, er prinsippet "forurenseren betaler". I samsvar med dette heter det i nr. 19 i miljøretningslinjene at "*det ikke lenger bør tildeles støtte for å veie opp for manglende kostnadsinternalisering. Sanne priser og full internalisering av miljøvernkostnadene er en forutsetning for å kunne ta langsiktige miljøhensyn.*"

På denne bakgrunn stiller Overvåkningsorganet seg tvilende til om muligheten for refusjon av CO₂-avgift for kull og koks benyttet som råstoff og fritaket for CO₂-avgift for kull og koks benyttet som reduksjonsmiddel, kan forsvares ut fra avgiftssystemets art og logikk. Overvåkningsorganet merker seg også at den norske regjering i sitt brev av 31. januar 2002 oppga at de næringer som var innrømmet avgiftsfritak, var kraftkrevende industri som var utsatt for internasjonal konkurranse, og som ikke ville være levedyktig uten fritaket. Dette synes å tyde på at den egentlige grunnen for avgiftsfritaket ikke er å finne i avgiftssystemets generelle oppbygging.

Fritak for bruk av kull og koks til energiformål ved produksjon av sement og leca

Ifølge den norske regjering er grunnen til avgiftsfritaket for bruk av kull og koks til energiformål ved produksjon av sement og leca dels at eventuelle substitutter for kull og koks ville være ulønnsomme i stor skala, og dels at næringen er utsatt for internasjonal konkurranse. Det første punktet innebærer ifølge den norske regjering at den mengde energiprodukt som kreves, bestemmes av produksjonsprosessen, og at bare full substitusjon, og ikke en reduksjon i bruken av koks utgjør et alternativ. Ifølge den norske regjering synes det å framgå av EF-kommisjonens vedtak i saken om brensel med dobbelt anvendelsesformål at det i slike tilfeller må tas hensyn til produsentens begrensede mulighet til å endre den type og mengde energiprodukt som kreves i produksjonsprosessen. Den norske regjering har imidlertid erkjent at fritaket for produksjon av sement og leca kan kreve en nøyere gjennomgåelse. Den har overfor Overvåkningsorganet opplyst at fritaket vil bli vurdert nærmere i forbindelse med statsbudsjettet for 2003.

Overvåkningsorganet påpeker at fritaket er begrenset til en bestemt næringsgren, og at det dessuten er i strid med hovedregelen for CO₂-avgiftssystemet om at all bruk av kull og koks til energiformål skal være avgiftsbelagt. Avgiftsfritaket er derfor næringsavgrenset, og kan i prinsippet ikke forsvares ut fra

avgiftssystemets art eller oppbygging⁽³⁸⁾. I den forbindelse bemerker Overvåkningsorganet at den norske regjering ikke har gitt noen forklaring på hvorfor bare sementindustrien kan ha behov for særbehandling, tatt i betraktning den angitte mangelen på substitutter for kull og koks. Selv om det skulle vise seg at det ikke finnes alternative produkter som kan dekke sementindustriens behov, er dette dessuten som nevnt ovenfor⁽³⁹⁾ i seg selv ikke en tilstrekkelig begrunnelse for å avvike fra reglene, i den grad unntaket er i strid med de miljømål som faktisk søkes nådd.

Overvåkningsorganet trekker derfor den slutning at den norske regjering ikke har framlagt tilstrekkelige opplysninger for å godtgjøre at de aktuelle fritakene for CO₂-avgiften kan anses å være berettiget ut fra avgiftssystemets art og generelle oppbygging.

Overvåkningsorganet er oppmerksom på EF-kommisjonens vedtak i saken om brensel med dobbelt anvendelsesformål i Det forente kongerike⁽⁴⁰⁾ og dens forslag til et nytt rammeverk for energiavgifter i Den europeiske union⁽⁴¹⁾. Overvåkningsorganet utelukker ikke at de hensyn som ligger til grunn for EF-kommisjonens vurdering, kan være relevante for de norske fritakene for CO₂-avgift for kull og koks benyttet som råstoff eller som reduksjonsmiddel. Overvåkningsorganet understreker imidlertid at de målsetninger som søkes nådd gjennom EF-kommisjonens forslag til et regelverk om energiavgifter, og som ifølge Kommisjonen forsvare visse fritak for slike avgifter, ikke nødvendigvis er de samme som i det norske avgiftssystemet. Dette vil imidlertid bli vurdert i den formelle undersøkelsen.

Redusert sats for treforedlingsindustrien

Endelig påpeker Overvåkningsorganet at den reduserte avgiftssatsen for treforedlingsindustrien er en næringsavgrenset avgiftslettelse. Den norske regjering har ikke framlagt argumenter som kan forsvare et slikt avvik fra CO₂-avgiftssystemets art eller generelle oppbygging.

Konklusjoner

Avgiftsfritakene som følger av §§ 3-6-3 og 3-6-4 i kapittel 3 i forskriften om særavgifter, samt den reduserte satsen for treforedlingsindustrien, medfører en finansiell fordel for foretakene som omfattes av disse unntakene. Foretak som bruker mineralske produkter til de formål som er beskrevet ovenfor, fritas dermed for kostnader som de ellers ville ha måttet dekke gjennom sine budsjetter, og innrømmes derved en fordel i forhold til andre foretak. Denne fordelene gis av statsmidler, idet staten taper skatteinntekter. Ifølge opplysninger framlagt av den norske regjering, er skatteutgiftene som følge av avgiftsfritakene anslått til rundt 2,27 milliarder NOK. Mottakerforetakene utøver næringsvirksomhet på markedet der det forekommer eller kan forekomme handel mellom partene i EØS-avtalen, eller der foretak fra andre EØS-stater kan ønske å etablere seg. Dette innebærer at avgiftsfritakene vrir eller truer med å vri konkurransen og kan påvirke samhandelen mellom avtalepartene.

På denne bakgrunn og ut fra de opplysninger som er framlagt av den norske regjering, stiller Overvåkningsorganet seg tvilende til den norske regjeringens påstand om at fritakene og de reduserte satsene for CO₂-avgiften ikke utgjør støtte som definert i EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1.

SO₂-avgiften

Den norske regjering hevder at i den utstrekning avgiften på oljeraffinerier var en "ny" avgift, var den selektiv fordi den bare gjaldt oljeraffinerier. For å utgjøre en "ny" avgift, ville det avgiftsbelagte utslippet måtte ha en annen kilde en mineralolje og kull og koks, dvs. en kilde som ikke tidligere var avgiftsbelagt (f.eks. råolje). I den grad dette var tilfellet, mener den norske regjering at opphevingen av det selektive avgiftstiltaket i 2002 i seg selv ikke kan anses som selektiv i den forstand at opphevingen utgjorde "støtte" i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1.

⁽³⁸⁾ I sin dom i saken *Adria Wien* framholdt EF-domstolen at "...innrømmelse av fordeler for foretak med vareproduksjon som hovedvirksomhet kan ikke begrunnes med skattesystemets art eller generelle oppbygging ...", nr. 49. I *Maribel*-saken framholdt EF-domstolen videre at "i og med at de økte reduksjonene var begrenset til visse sektorer, var disse reduksjonstiltakene selektive, og spesifisitetstvilkåret var dermed oppfylt", nr. 28 til 31.

⁽³⁹⁾ Se henvisningen ovenfor til kravet om 'internalisering av kostnader' fastsatt i nr. 19 i miljøretningslinjene.

⁽⁴⁰⁾ Kommisjonsvedtak av 3. april 2002 om fritak for klimaendringsavgiften (Climate Change Levy) for brensel med dobbelt anvendelsesformål ('dual use') i Det forente kongerike (statsstøttenr. C 18/2001 og C 19/2001).

⁽⁴¹⁾ COM (1997) 30 endelig, EFT 1997 C 139/14.

Videre mener den norske regjering at opphevingen av avgiften på kull og koks kan falle utenfor virkeområdet for EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1.

Ifølge den norske regjering er et tiltak selektivt bare dersom det utgjør et fritak eller en lettelse i et generelt avgiftssystem rettet mot en bestemt næring eller en bestemt region. Et avgiftssystem som f.eks. ilegger avgift på et visst produkt eller en viss atferd i motsetning til andre, er ikke selektivt. Opphevingen av SO₂-avgiften på bruk av kull og koks kan ifølge den norske regjering derfor ikke anses som støtte etter EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1.

Overvåkningsorganet har undersøkt om følgene av beslutningen om å utelukke kull og koks samt utslipp fra oljeraffineringsanlegg fra avgiftens virkeområde, er å begunstige produksjonen av enkelte varer eller enkelte foretak i forhold til andre foretak som juridisk og faktisk befinner seg i en sammenlignbar situasjon, sett på bakgrunn av det mål som søkes nådd med det aktuelle tiltaket.

I utgangspunktet konstaterer Overvåkningsorganet at opphevingen av SO₂-avgiften på kull og koks innskrenker SO₂-avgiftens virkeområde uten å skille mellom ulike kategorier foretak eller næringer. Virkeområdet for SO₂-avgiften ble avgrenset ved å utelukke et bestemt produkt, nemlig kull og koks, og opphevingen av avgiften er dermed i prinsippet til fordel for alle foretak i Norge som bruker disse produktene. Det er imidlertid visse ting som tyder på at opphevingen er rettet mot bestemte næringer. Ut fra de opplysninger Overvåkningsorganet er i besittelse av, synes både utvidelsen av virkeområdet i 1999 og innskrenkingen av virkeområdet i 2002 å berøre rundt 30 foretak i følgende sektorer: oljeraffineringsindustrien, sement- og lecaproduksjon samt karbid-, aluminiums- og ferrolegeringsindustrien⁽⁴²⁾. Med hensyn til opphevingen av SO₂-avgiften for oljeraffinerier mener Overvåkningsorganet at dette er en sektoravgrenset innskrenking av avgiftens virkeområde. Overvåkningsorganet merker seg dessuten at nevnte sektorer omfattes av intensjonsavtalen inngått mellom den norske regjering og PIL. På grunn av tilknytningen mellom avtalen og avgiftens oppheving kan opphevingen av SO₂-avgiften anses å være rettet mot de næringer som omfattes av avtalen.

På bakgrunn av den overordnede målsetning om å redusere de samlede SO₂-utslipp, ville det synes rimelig at et avgiftssystem som er rettet mot slike utslipp, omfatter størstedelen av utslippene. Derimot vil en begrensning av virkeområdet for avgiftssystemet som fører til at bare en liten del av SO₂-utslippene omfattes av avgiften, ved første øyekast ikke synes å være i samsvar med målsetningene oppgitt av den norske regjering.

I den forbindelse påpeker Overvåkningsorganet at ifølge de opplysninger som foreligger, var bare rundt 20 % av de samlede SO₂-utslipp avgiftsbelagt før virkeområdet for SO₂-avgiften ble utvidet⁽⁴³⁾. Etter at virkeområdet var blitt utvidet, omfattet avgiften 80 % av SO₂-utslippene⁽⁴⁴⁾.

Opphevingen av avgiften har ført til en situasjon der ikke alle næringer som forårsaker SO₂-utslipp, faktisk betaler for utslippene i form av SO₂-avgift. I betraktning av de mål som søkes nådd med SO₂-avgiften, kan Overvåkningsorganet derfor ikke utelukke at opphevingen av SO₂-avgiften fører til forskjellig skattebehandling av næringer som – fra et miljøsynspunkt – befinner seg i en sammenlignbar situasjon.

I mangel av mer detaljerte opplysninger kan Overvåkningsorganet heller ikke utelukke at opphevingen av avgiften på bruk av kull og koks som brensel, begunstiger enkelte foretak sammenlignet med andre foretak i prosessindustrien som benytter mineralolje til brensel. Dette kan medføre en vridning av konkurransen mellom ulike næringer alt etter i hvilken grad de benytter avgiftsbelagte eller avgiftsfrie produkter⁽⁴⁵⁾.

På denne bakgrunn og ut fra de tilgjengelige opplysninger har Overvåkningsorganet trukket den slutning at opphevingen av SO₂-avgiften på kull og koks og oljeraffinerier medfører en finansiell fordel for foretak i visse næringer, og at virkningene av opphevingen derfor kan sammenlignes med et avgiftsfritak. Den norske regjering har i praksis frasagt seg retten til å innkreve avgift fra foretak i disse næringene, og dermed gitt dem en økonomisk fordel.

⁽⁴²⁾ Disse opplysningene er hentet fra St.prp. nr. 54 (1997-98) om grønne skatter, kapittel 6 nr. 6.2.5.

⁽⁴³⁾ Se St.prp. nr. 54 (1997-98) om grønne skatter, kapittel 6 nr. 6.2.5.

⁽⁴⁴⁾ St. prp. nr. 1 (2001-2002) – FIN, nr. 3.11.

⁽⁴⁵⁾ Disse produktene synes, i den grad de benyttes til brensel, å være substituerbare; se forslag til et rådsdirektiv om omstrukturering av Fellesskapets regelverk om beskatning av energiprodukter: "Det er åpenbart at alle disse produktene, i den grad de benyttes til brensel, er direkte eller indirekte substituerbare og derfor bør omfattes av det samme avgiftsregelverket."

Dette innebærer at fordelene ble gitt av statsmidler. Ifølge opplysninger som foreligger for Overvåkningsorganet⁽⁴⁶⁾, og basert på den gjeldende avgiftssats på 3,09 NOK per kg SO₂, ville avgiften ha gitt en årlig skatteinntekt på rundt NOK 40-50 millioner. Tallene som er framlagt av den norske regjering over skatteutgifter som følge av fritak for SO₂-avgiften, viser at det fra 2001 til 2002 ble forventet en nedgang i tapte skatteinntekter på rundt NOK 60 millioner.

Mottakerforetakene utøver økonomisk virksomhet på markeder der det forekommer eller kan forekomme handel mellom partene i EØS-avtalen, eller der foretak fra andre EØS-stater kan ønske å etablere seg. Dette innebærer at avgiftsfritakene vrir eller truer med å vri konkurransen og kan påvirke samhandelen mellom avtalepartene.

På denne bakgrunn og ut fra de opplysninger Overvåkningsorganet er i besittelse av, mener Overvåkningsorganet at opphevingen av SO₂-avgiften kan anses som støtte i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1.

Betegnelse som 'ny støtte' fra 1. januar 2002

Gjennom sitt samtykke til de formålstjenlige tiltakene som var blitt foreslått av Overvåkningsorganet (jf. brev fra den norske regjering av 6. juli 2001), er den norske regjering rettslig forpliktet til å bringe sine eksisterende støtteordninger i samsvar med kravene fastlagt i miljøretningslinjene innen 1. januar 2002⁽⁴⁷⁾.

Overvåkningsorganet understreker at dersom den norske regjering ikke hadde gitt sitt samtykke til de formålstjenlige tiltakene, ville Overvåkningsorganet ha måttet innlede formell undersøkelse i alle tilfeller der det var i tvil med hensyn til om eksisterende støtteordninger i Norge var forenlige med de nye miljøretningslinjene⁽⁴⁸⁾. I den utstrekning visse støttetiltak var blitt funnet uforenlige med kravene i de nye miljøretningslinjene, ville Overvåkningsorganet ha bedt den norske regjering enten å treffe de nødvendige tiltak for å etterkomme retningslinjene, eller å oppheve de aktuelle støttetiltakene. Det forhold at den norske regjering har samtykket til de formålstjenlige tiltakene uten å vedta de nødvendige tiltak for å oppfylle de forpliktelser dette innebærer, kan ikke føre til en situasjon der den norske regjering unngår de rettslige følger av sitt samtykke.

Ved å gi sitt samtykke til de formålstjenlige tiltakene, påtok den norske regjering seg forpliktelser som innebar at enhver støtteordning som ikke var i samsvar med kravene i de nye miljøretningslinjene, måtte oppheves fra 1. januar 2002. Med sitt samtykke påtok den norske regjering seg forpliktelser som den ikke ensidig kan avvike fra.

Overvåkningsorganet tar til etterretning den norske regjeringens anmodning om mer tid til å etterkomme kravene i miljøretningslinjene på bakgrunn av anbefalingene fra arbeidsgruppen som ble bedt om å avgi en foreløpig rapport innen 1. juli 2002.

Overvåkningsorganet konstaterer at det ikke er blitt formelt underrettet om konklusjonene i den foreløpige rapporten, og at den norske regjering heller ikke har oppgitt hvilke tiltak den har til hensikt å treffe som følge av disse konklusjonene. Overvåkningsorganet merker seg at over 14 måneder etter at de nye miljøretningslinjene trådte i kraft, foreligger det fortsatt ingen konkrete forslag fra den norske regjering til hvordan eksisterende støtteordninger vil bli endret for å etterkomme kravene i de nye miljøretningslinjene. Uten slike konkrete forslag eller tilsagn er det umulig for Overvåkningsorganet å forvisse seg om at eksisterende støtteordninger faktisk vil bli brakt i samsvar med de nye miljøretningslinjene, selv på en senere dato enn det som opprinnelig ble forutsatt.

Den norske regjering har ikke framlagt opplysninger som kunne ha godtgjort at det ville ta lengre tid enn forutsatt i de formålstjenlige tiltakene å vedta egnede tiltak for å etterkomme kravene i de nye miljøretningslinjene. Den norske regjering har heller ikke hevdet at det ikke vil være mulig å treffe tiltak for å oppheve eventuell uforenlig støtte med tilbakevirkende kraft, dvs. fra 1. januar 2002.

⁽⁴⁶⁾ Se nyhetsbrev fra PIL av 18. desember 2001: "Norsk prosessindustri tar ansvar for reduserte SO₂-utslipp".

⁽⁴⁷⁾ Det framgår av EF-domstolens rettspraksis at formålstjenlige tiltak som de berørte stater har gitt sitt samtykke til, har bindende virkning, se EF-domstolens dom av 24. mars 1993 i sak C-313/90: *Comité International de la Rayonne et des Fibres Synthétiques mfl. mot Kommissjonen* [1993] saml. s. I-1125.

⁽⁴⁸⁾ Se avsnitt 7.4.3. nr. 2 i kapittel 7 i Overvåkningsorganets retningslinjer for statsstøtte, jamført med kapittel 5, særlig avsnitt 5.2. nr. 1.

På denne bakgrunn finner Overvåkningsorganet at den norske regjering ikke har framlagt tilstrekkelige argumenter til at det kan innrømme en forlengelse av fristen for overholdelse.

Overvåkningsorganet er derfor av den foreløpige oppfatning at enhver støtteordning som er i kraft etter 1. januar 2002, og som blir funnet uforenlig med kravene fastlagt i de nye miljøretningslinjene, må betraktes som 'ny støtte'⁽⁴⁹⁾.

Overvåkningsorganet minner den norske regjering om at den i henhold til avsnitt 6.2.3 i kapittel 6 i Overvåkningsorganets retningslinjer for statsstøtte kan bli pålagt å kreve ulovlig støtte tilbakebetalt fra mottakerne dersom Overvåkningsorganet finner støtteordningen uforenlig med EØS-avtalen.

Støttefiltakenes forenlighet med EØS-avtalens virkemåte

Vurdering av støttefiltakene etter EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c), jamført med kapittel 15 i Overvåkningsorganets retningslinjer for statsstøtte om støtte til miljøvern

Nr. 42 i miljøretningslinjene fastsetter at “[n]år det av miljøvern hensyn innføres avgift på visse former for virksomhet, kan EFTA-statene anse det nødvendig midlertidig å frita visse foretak, særlig dersom det ikke har funnet sted en harmonisering på europeisk plan eller når foretakene midlertidig risikerer å tape internasjonal konkurransevne.”

Selv om slike fritak ifølge retningslinjene utgjør driftsstøtte, kan “...de negative virkninger av slik støtte [...] veies opp av de positive følgene av avgiftens innføring. Dersom slike fritak er nødvendige for å sikre vedtakelse eller fortsatt anvendelse av avgifter som gjelder alle produkter, mener Overvåkningsorganet de kan godtas på visse vilkår og for et begrenset tidsrom, som kan vare i inntil ti år dersom vilkårene er oppfylt.”

Nr. 43 i miljøretningslinjene fastsetter at “[d]ersom avgiften ikke tilsvarer en avgift som vil bli innført i Det europeiske fellesskap i henhold til et fellesskapsdirektiv, kan de berørte foretak finne det vanskelig raskt å tilpasse seg den nye avgiftsbyrden. Under slike omstendigheter kan det være berettiget å innrømme foretakene et midlertidig fritak, slik at de kan tilpasse seg den nye situasjonen.”

Retningslinjene fastlegger deretter de særlige vilkår som må være oppfylt for at det skal kunne innrømmes fritak i ti år (nr. 46 i miljøretningslinjene). Vilkårene avhenger blant annet av om den aktuelle avgiften tilsvarer en avgift som er harmonisert på fellesskapsplan.

Overvåkningsorganet understreker at det i prinsippet bare er fritak for 'nye miljøavgifter' som kan godkjennes etter miljøretningslinjene. Dette innebærer for det første at den aktuelle avgiften må være en 'miljøavgift' som definert i nr. 7 i retningslinjene, dvs. at den berørte EFTA-staten må kunne godtgjøre avgiftens forventede miljøvirkning. For det andre kan det bare innrømmes fritak for avgifter som nylig er innført. For 'eksisterende avgifter' må den berørte EFTA-staten kunne godtgjøre at vilkårene i nr. 46.2 eller nr. 47 i miljøretningslinjene er oppfylt.

Generelt kan et tiårig fritak være berettiget i tilfeller der det ikke finnes noen tilsvarende harmonisert fellesskapsavgift, og fritaket er betinget av at mottakerforetakene ved avtale forplikter seg til å nå visse miljømål eller blir innrømmet på vilkår med samme virkning, jf. nr. 46.1. bokstav a). Denne bestemmelsen omfatter også andre kriterier som en slik avtale/forpliktelse må oppfylle for å bli ansett som berettiget. Det er opp til Overvåkningsorganet å vurdere avtalens innhold. EFTA-statene må sikre streng kontroll av at foretakene eller foretakssammenslutningene oppfyller de forpliktelser de har påtatt seg. I avtaler inngått mellom en EFTA-stat og foretak må det framgå hvilke sanksjonsordninger som får anvendelse dersom forpliktelsene ikke blir overholdt.

Dersom det ikke er inngått slike avtaler eller forpliktelser, kan det likevel innrømmes fritak for avgifter dersom de berørte foretakene betaler en vesentlig andel av den nasjonale avgiften (jf. nr. 46.1. bokstav b) annet strekpunkt). Ved nedsettelse av en avgift som tilsvarer en harmonisert fellesskapsavgift, krever

⁽⁴⁹⁾ Se EF-domstolens dom av 24. mars 1993 i sak C-313/90: *CIRFS mot Kommisjonen* [1993] saml. I-1125, nr. 35; se også EF-kommisjonens vedtak om å innlede formell undersøkelse i statsstøttesak nr. C 37/2000 (ex NN 60/2000, ex E 19/94, ex E 13/91 og N 204/86) om finansiell støtte og skattestøtte til frisonen Madeira (Portugal), offentliggjort i EFT 2000 C 301/4, og EF-kommisjonens vedtak om å vedta formålstjenlige tiltak i statsstøttesak nr. E 10/2000 om “Gewährträgerhaftung und Anstaltslast” i Tyskland, brev til Tyskland av 27. mars 2002.

retningslinjene at det beløp som faktisk betales av foretakene, er høyere enn minstebeløpet i Fellesskapet, slik at foretakene ansføres til miljøverninnsats (jf. nr. 46.1. bokstav b) første strekpunkt).

Endelig må den berørte EFTA-staten kunne godtgjøre at det aktuelle avgiftstiltaket bidrar vesentlig til vern av miljøet, og at fritakene ikke er av en slik art at de står i motsetning til de overordnede målsetninger (jf. nr. 45 i retningslinjene).

Elektrisitetsavgiften

Overvåkningsorganet tar til etterretning opplysningene fra den norske regjering om at det er nedsatt en arbeidsgruppe som skal undersøke følgene av de nye miljøretningslinjene for elektrisitetsavgiften i Norge. Arbeidsgruppen var blitt bedt om å avgi en foreløpig rapport innen 1. juli 2002. Eventuelle tiltak foreslått av arbeidsgruppen ville bli vurdert av den norske regjering i forbindelse med statsbudsjettet for 2003. Ut over dette har den norske regjering ikke framlagt ytterligere opplysninger om eller begrunnelser for fritakene for elektrisitetsavgiften og deres forenlighet med miljøretningslinjene.

Overvåkningsorganet konstaterer at det i dag ikke finnes noen harmonisert elektrisitetsavgift på fellesskapsplan. Flere medlemsstater i EF har imidlertid innført avgift på elektrisitetsforbruk. Disse avgiftene er svært forskjellige med hensyn til satser og struktur, også når det gjelder fritak og refusjonsordninger. Disse forskjellene gjør det vanskelig å sammenligne elektrisitetsavgiftssystemene i EFs medlemsstater med det norske systemet. Overvåkningsorganet merker seg opplysningene framlagt av den norske regjering om de kostnadsøkninger som forventes dersom avgiftsfritakene tilbakekalles. Disse tallene kan tyde på at det i hvert fall i noen næringer kan være behov for å veie opp for kostnadene som følge av elektrisitetsavgiften. På denne bakgrunn er det mulig at enkelte fritak i det norske elektrisitetsavgiftssystemet kan bli ansett som berettiget for å veie opp for tappt konkurranseevne i visse næringer.

For å finne den riktige avveining mellom miljø- og konkurransehensyn i de berørte næringer, vil imidlertid de aktuelle fritakene måtte oppfylle kravene fastlagt i de nye miljøretningslinjene.

Ut fra de få opplysninger som er framlagt av den norske regjering for å begrunne de *sektorielle fritak for elektrisitetsavgiften* i henhold til de nye miljøretningslinjene, har Overvåkningsorganet merket seg følgende:

For det første påpeker Overvåkningsorganet at elektrisitetsavgiften ble innført i 1971, og derfor må anses som en 'eksisterende avgift'. Ut fra de opplysninger som er framlagt av den norske regjering, synes de ulike fritakene å være vedtatt etter at avgiften ble innført. Den norske regjering har gjort rede for på hvilket grunnlag den mener muligheten for fritak etter nr. 46.1 i miljøretningslinjene kan få anvendelse på fritak for eksisterende avgifter. Overvåkningsorganet merker seg særlig at da det i 1993, 1994 og 1997 ble innført ytterligere fritak, var avgiftssatsen ikke blitt vesentlig høyere. Overvåkningsorganet har ingen opplysninger om fritak innrømmet i og eventuelt før 1993.

Videre har den norske regjering framlagt bare generelle erklæringer om siktemålene med elektrisitetsavgiften. På den annen side har den ikke gitt noen opplysninger etter nr. 7 i miljøretningslinjene som kan godtgjøre at elektrisitetsavgiften har positive miljøvirkninger.

I strid med vilkårene i nr. 46.1 i miljøretningslinjene er fritakene ikke betinget av at det er inngått miljøavtaler, og foretakene som er berettiget til fritak, betaler heller ikke en vesentlig andel av den nasjonale avgiften (ettersom de er fullstendig fritatt). I den forbindelse understreker Overvåkningsorganet at tallene som er framlagt av den norske regjering over de kostnadsøkninger som forventes dersom de gjeldende fritak for elektrisitetsavgiften blir opphevet, i seg selv ikke er nok til å forsvare fritakene. Tallene vil måtte vurderes nærmere for å avgjøre hva som kan anses som en 'vesentlig andel' av den nasjonale avgiften, dvs. hvilken andel de berørte foretakene ville måtte betale for å kunne omfattes av unntaksbestemmelsen i nr. 46.1 bokstav b) i miljøretningslinjene.

I strid med kravene fastlagt i nr. 45 i miljøretningslinjene har den norske regjering ikke godtgjort at fritakene ikke er av en slik art at de står i motsetning til de overordnede målsetninger for elektrisitetsavgiften. Ettersom rundt 70 % av elektrisitetsforbruket i norsk industri er fritatt, er

Overvåkningsorganet ikke overbevist om at siktemålet med avgiften, dvs. redusert strømforbruk, er nådd til tross for de brede unntaksmulighetene.

Endelig har den norske regjering verken godtgjort at unntakene er midlertidige, eller gitt noe tilsagn om å begrense støttetiltakene i tid.

Med hensyn til *de regionale fritak for elektrisitetsavgiften* har den norske regjering pekt på det særlige behovet for elektrisitetsforbruk i de støtteberettigede områdene. Den viser til at de strenge værforholdene og de store avstandene i dette området gjør de eksterne vilkår for næringsvirksomhet svært vanskelige, og at fritaket derfor vil kunne forsvares som støtte til distriktsutvikling. Videre vises det til at fritaket gjelder alle næringer og ikke utsetter noe foretak for forskjellsbehandling.

Selv om Overvåkningsorganet uttrykkelig har bedt norske myndigheter om å begrunne de aktuelle tiltakene, konstaterer Overvåkningsorganet at ingen slik begrunnelse er gitt (den norske regjering har kun vist til at arbeidsgruppen er gitt i oppdrag å vurdere alternative avgiftsstrukturer som forventes å være i samsvar med de nye miljøretningslinjene). I mangel av en slik begrunnelse er Overvåkningsorganet ikke overbevist om at de regionale fritakene kan anses å være forenlige med EØS-avtalens statsstøtteregele.

På denne bakgrunn stiller Overvåkningsorganet seg tvilende til om fritakene for elektrisitetsavgiften er forenlige med EØS-avtalens virkemåte.

CO₂-avgiften

Overvåkningsorganet konstaterer at det i dag ikke finnes noen harmonisert CO₂-avgift på fellesskapsplan. Etter det Overvåkningsorganet kjenner til, har flere medlemsstater i EF innført CO₂-avgift (bl.a. Danmark, Sverige, Finland og Nederland)⁽⁵⁰⁾. Disse avgiftene er imidlertid svært forskjellige med hensyn til satser og struktur, også når det gjelder avgiftsgrunnlag, unntak og refusjonsordninger. Disse forskjellene gjør det vanskelig å sammenligne systemene for CO₂-avgift i EFs medlemsstater med det norske systemet. Overvåkningsorganet merker seg de opplysninger som er framlagt av den norske regjering om kostnadene som følge av CO₂-avgiften for visse næringer. Disse tallene kan tyde på at det i hvert fall i noen næringer kan være behov for å veie opp for kostnadene som følge av CO₂-avgiften. På denne bakgrunn er det mulig at enkelte fritak i det norske systemet for CO₂-avgift kan bli ansett som berettiget for å veie opp for tapt konkurransevne i visse næringer.

For å finne den riktige avveining mellom miljø- og konkurransehensyn i de berørte næringer, vil imidlertid de aktuelle fritakene måtte oppfylle kravene fastlagt i de nye miljøretningslinjene.

I strid med vilkårene i nr. 46.1 i miljøretningslinjene er fritakene for CO₂-avgift ikke betinget av at det er inngått miljøavtaler, og foretakene som er berettiget til fritak eller refusjon, betaler heller ikke en vesentlig andel av den nasjonale avgiften (ettersom de er fullstendig fritatt; i tilfelle av refusjon av avgiften trenger Overvåkningsorganet informasjon om kompensasjonsnivået for å kunne vurdere om de berørte foretak likevel betaler en vesentlig andel av avgiften).

Med hensyn til miljøvirkningene av CO₂-avgiften beklager Overvåkningsorganet at det ikke er framlagt noen opplysninger etter nr. 7 i miljøretningslinjene som kan dokumentere CO₂-avgiftens virkninger på reduksjonen av CO₂-utslipp.

I strid med kravene fastlagt i nr. 45 i miljøretningslinjene har den norske regjering ikke godtgjort at fritakene ikke er av en slik art at de står i motsetning til de overordnede målsetninger for CO₂-avgiften. I den forbindelse merker Overvåkningsorganet seg opplysningene framlagt av den norske regjering om utslipp av CO₂ forårsaket av visse næringer. Av disse opplysningene framgår det at CO₂-utslipp forårsaket av næringer som er fritatt for CO₂-avgiften, representerer rundt 66 % av de samlede CO₂-utslippene. På denne bakgrunn stiller Overvåkningsorganet seg tvilende til om kravene i nr. 45 i miljøretningslinjene er oppfylt.

I strid med kravene i nr. 43 i miljøretningslinjene har den norske regjering verken godtgjort at unntakene er midlertidige, eller gitt noe tilsagn om å begrense støttetiltakene i tid.

⁽⁵⁰⁾ Se oversikt over miljøavgifter i EU i rapport til generaldirektoratet for miljø: "Update of Database of Environmental Taxes and Charges, Stefan Speck and Paul Ekins, July 2000"; se også EFs miljøavgiftsdatabase: http://europa.eu.int/comm/environment/envco/env_database/database.htm.

Med hensyn til anvendelsen av en redusert sats for treforedlingsindustrien, hevder den norske regjering at den reduserte satsen for denne næringen er høyere enn den tilsvarende avgiften i EF, som er på € 18 per 1000 liter (0,14 NOK per liter). Den norske regjering anser derfor den reduserte satsen å være i samsvar med nr. 46.1 bokstav b) første strekpunkt i miljøretningslinjene.

Som nevnt ovenfor finnes det i dag ingen harmonisert CO₂-avgift på fellesskapsplan. Bestemmelsene i nr. 46.1 bokstav b) første strekpunkt synes derfor ikke å komme til anvendelse. Overvåkningsorganet merker seg dessuten at det ikke er framlagt opplysninger som kan godtgjøre at den reduserte avgiftssatsen ansporer foretak i treforedlingsindustrien til miljøverninsats.

Med hensyn til muligheten for et midlertidig fritak etter nr. 46.1. bokstav b) annet strekpunkt i miljøretningslinjene, konstaterer Overvåkningsorganet at den reduserte avgiftssatsen tilsvarer 50 % av normalsatsen for CO₂-avgiften. Overvåkningsorganet utelukker ikke at denne prosentandelen vil kunne anses som en 'vesentlig andel' av den nasjonale avgiften. Som allerede nevnt i det foregående avsnitt, kan imidlertid Overvåkningsorganet uten nærmere opplysninger om virkningene av den reduserte satsen på den berørte næringens atferd, særlig med hensyn til om den ansporer til miljøverninsats, ikke trekke den slutning at retningslinjenes krav er oppfylt.

Endelig understreker Overvåkningsorganet at CO₂-avgiften på mineralolje, som ble innført i 1991, er en 'eksisterende avgift'. Ifølge opplysninger framlagt av den norske regjering, ble den reduserte satsen for treforedlingsindustrien innført først i 1993. På denne bakgrunn er Overvåkningsorganet ikke overbevist om at vilkårene i nr. 46.2 i miljøretningslinjene er oppfylt, ettersom unntaket fra den gjeldende normalsats ikke synes å ha blitt fastsatt på det tidspunkt avgiften ble vedtatt. Overvåkningsorganet merker seg dessuten at den norske regjering ikke har framlagt opplysninger som kunne ha gjort det mulig for Overvåkningsorganet å vurdere om et unntak etter nr. 46.1 i miljøretningslinjene er berettiget under disse omstendigheter.

På denne bakgrunn, og dersom den videre undersøkelse bekrefter at de aktuelle tiltakene utgjør støtte i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1, er Overvåkningsorganet ikke overbevist om at kravene i miljøretningslinjene er oppfylt med hensyn til unntakene fra CO₂-avgiften.

SO₂-avgiften

Overvåkningsorganet konstaterer i utgangspunktet at det i dag ikke finnes noen harmonisert SO₂-avgift på fellesskapsplan. Etter det Overvåkningsorganet kjenner til, har flere medlemsstater i EF innført SO₂-avgift (bl.a. Finland, Sverige og Danmark)⁽⁵¹⁾. Disse avgiftene er imidlertid svært forskjellige med hensyn til satser og struktur, også når det gjelder avgiftsgrunnlag, unntak og refusjonsordninger. Disse forskjellene gjør det vanskelig å sammenligne systemene for SO₂-avgift i EFs medlemsstater med det norske systemet. Overvåkningsorganet merker seg de opplysninger som er framlagt av den norske regjering om kostnadene som følge av SO₂-avgiften for visse næringer. Disse tallene kan tyde på at det i hvert fall i noen næringer kan være behov for å veie opp for kostnadene som følge av SO₂-avgiften. På denne bakgrunn er det mulig at enkelte fritak i det norske systemet for SO₂-avgift kan bli ansett som berettiget for å veie opp for tapt konkurransevne i visse næringer.

For å finne den riktige avveining mellom miljø- og konkurransehensyn i de berørte næringer, vil imidlertid de aktuelle fritakene måtte oppfylle kravene fastlagt i de nye miljøretningslinjene.

Ifølge den norske regjering (jf. brevet av 31. januar 2002) er fritakene for avgiften, blant annet for kull og koks og oljeraffineringsanlegg, i samsvar med miljøretningslinjene.

Den norske regjering begrunner dette med at opphevingen av avgiften var betinget av at det ble inngått en avtale, og at opphevingen kunne anses som midlertidig. I den forbindelse viser den til en erklæring i statsbudsjettet for 2002 (*St.prp. nr. 1 (2001-2002)*): "Som en del av avtalen med PIL skal den reduserte avgiften på kull, koks og raffineringsanlegg bli fjernet fram mot 2010." Ifølge den norske regjering ble det også i forbindelse med statsbudsjettet for 2002 oppgitt at regjeringen gradvis ville fjerne avgiftsfritaket innen 2010.

⁽⁵¹⁾ Se oversikt over miljøavgifter i EU i rapport til generaldirektoratet for miljø, "Update of Database of Environmental Taxes and Charges, Stefan Speck and Paul Ekins, July 2000"; se også EFs miljøavgiftsdatabase: http://europa.eu.int/comm/environment/enveco/env_database/database.htm.

Overvåkningsorganet understreker at selv om den norske regjering har erklært at den har til hensikt gradvis å fjerne "avgiftsfritaket" innen 2010, har den ikke gitt Overvåkningsorganet noe formelt og rettslig bindende tilsagn om at varigheten av fritaket vil bli begrenset til høyst ti år. Overvåkningsorganet anser derfor ikke støtten som midlertidig i samsvar med kravet i nr. 43 i miljøretningslinjene.

Videre konstaterer Overvåkningsorganet at SO₂-avgiften ikke er en 'ny avgift' som nevnt i nr. 46.1 i miljøretningslinjene. I henhold til nr. 46.2 i miljøretningslinjene kan bestemmelsene i nr. 46.1 anvendes på eksisterende avgifter dersom visse vilkår er oppfylt. Overvåkningsorganet merker seg imidlertid at den norske regjering ikke har gjort det klart på hvilket grunnlag den mener muligheten for fritak etter 46.1 i miljøretningslinjene kan komme til anvendelse i dette tilfellet.

Ut over dette stiller Overvåkningsorganet seg tvilende til om inngåelsen av en intensjonsavtale mellom Prosessindustriens Landsforening (PIL) og Miljødepartementet samt eventuelle utslippsgrenser eller utslippstillatelser som kan bli fastsatt av Forurensningstilsynet, oppfyller kravene i nr. 46.1 i miljøretningslinjene.

Som Overvåkningsorganet allerede har påpekt i sitt brev av 28. februar 2002, er intensjonsavtalen ikke rettslig bindende for partene. Videre synes opphevingen av SO₂-avgiften ikke å være betinget av at de tiltak som er omhandlet i intensjonsavtalen, faktisk blir gjennomført. Erklæringen i statsbudsjettet for 2002 kan neppe anses som tilstrekkelig. I den forbindelse bemerker Overvåkningsorganet særlig at det ikke er fastsatt noen sanksjoner for det tilfelle at foretakene som omfattes av avgiftsfritaket, ikke oppfyller sine forpliktelser. Endelig er det ikke klart for Overvåkningsorganet om foretakenes forpliktelse til å redusere sine SO₂-utslipp, følger av avtalen eller av de utslippstillatelser som vil bli utstedt av Forurensningstilsynet.

For å kunne omfattes av et tiårig avgiftsfritak i henhold til miljøretningslinjene, må de foretak som omfattes av fritaket, ved avtale eller andre bestemmelser med tilsvarende virkning forplikte seg til å gjennomføre utslippsreduksjoner som ikke følger av deres normale virksomhet. Miljøvirkningene av avtalene eller andre bestemmelser med samme virkning må være minst like gode som miljøvirkningene av avgiftene de erstatter.

Ved brev av 15. mai 2002 underrettet den norske regjering Overvåkningsorganet om at SO₂-utslipp fra prosessindustrien allerede var lovregulert gjennom utslippstillatelser i henhold til forurensningsloven. Denne reguleringen hadde allerede ført til reduserte SO₂-utslipp til kostnader over 3 NOK/kg SO₂. Fra 1990 til 2000 ble utslippene fra industrielle prosesser redusert med 13 500 tonn, til 17 100 tonn i 2000. Bare 800 tonn av denne reduksjonen fant sted i perioden 1998-2000, da SO₂-avgiften var i kraft⁽⁵²⁾.

Overvåkningsorganet merker seg imidlertid at næringene som omfattes av fritaket for SO₂-avgift, ikke konkret har bundet seg til å gjennomføre slike utslippsreduksjoner, og Overvåkningsorganet har heller ikke mottatt nærmere opplysninger om innholdet i framtidige utslippstillatelser.

Opplysningene framlagt av den norske regjering om reduserte SO₂-utslipp som følge av den tidligere avgiftsordningen, kan tyde på at miljøinnsatsen som de berørte næringer må yte fram mot 2010, går ut over det som ble oppnådd mens avgiften var i kraft. I mangel av nærmere og kontrollerbare opplysninger er Overvåkningsorganet imidlertid ikke i stand til å vurdere om foretakenes innsats etter intensjonsavtalen eller i forbindelse med framtidige bindende utslippsgrenser fastsatt av Forurensningstilsynet står i rimelig forhold til avgiftsfritaket.

Videre merker Overvåkningsorganet seg at det ikke går klart fram av opplysningene framlagt av den norske regjering om allerede utstedte utslippstillatelser eller eventuelle framtidige utslippsgrenser går ut over bindende fellesskapsstandarder i samsvar med miljøretningslinjene. I nr. 7 i miljøretningslinjene er en 'fellesskapsstandard' definert som en obligatorisk standard i Det europeiske fellesskap som fastsetter de miljømål som skal nås samt plikten til å anvende de beste tilgjengelige teknikker (BTT), forutsatt at de ikke medfører uforholdsmessig store kostnader⁽⁵³⁾. I den forbindelse påpeker Overvåkningsorganet at det ikke er framlagt opplysninger som kunne ha gjort det mulig for Overvåkningsorganet å undersøke om og i hvilket omfang slike mulige framtidige grenser for SO₂-utslipp vil gå ut over harmoniserte standarder,

⁽⁵²⁾ Ifølge den norske regjering foreligger det ennå ingen utslippsdata for 2001.

⁽⁵³⁾ Ifølge fotnote 5 i miljøretningslinjene blir slike standarder EØS-standarder når de innlemmes i EØS-avtalen. I fotnote 6 i miljøretningslinjene er det vist til de relevante EF-direktiver, som er innlemmet i EØS-avtalen.

herunder grensene fastlagt i direktivet om luftkvalitet med hensyn til svoveldioksid⁽⁵⁴⁾, eller om de vil gå ut over kravene som følger av direktivet om luftforurensning fra industrianlegg⁽⁵⁵⁾ og "IPPC"-direktivet⁽⁵⁶⁾.

På denne bakgrunn, og dersom den videre undersøkelse bekrefter at de aktuelle tiltakene utgjør støtte i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1, er Overvåkningsorganet ikke overbevist om at kravene fastlagt i miljøretningslinjene er oppfylt med hensyn til den delvise opphevingen av SO₂-avgiften.

Sluttbemerkninger og konklusjoner

På grunnlag av de opplysninger som er framlagt av den norske regjering, kan Overvåkningsorganet ikke utelukke at fritakene for elektrisitetsavgiften, unntakene fra CO₂-avgiften og opphevingen av SO₂-avgiften utgjør støtte som definert i EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1. Videre er Overvåkningsorganet ikke overbevist om at disse tiltakene kan anses å være i samsvar med EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c), jmført med kravene i de nye miljøretningslinjene. Overvåkningsorganet stiller seg derfor tvilende til om tiltakene beskrevet ovenfor er forenlige med EØS-avtalens virkemåte.

I samsvar med avsnitt 5.2 i kapittel 5 i Overvåkningsorganets retningslinjer for statsstøtte må Overvåkningsorganet derfor innlede formell undersøkelse i henhold til overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 3 artikkel 1 nr. 2. Vedtaket om å innlede undersøkelsen foregriper ikke Overvåkningsorganets endelige vedtak i saken, som fortsatt kan konkludere med at de aktuelle tiltakene er forenlige med EØS-avtalens virkemåte –

GJORT DETTE VEDTAK:

1. Overvåkningsorganet har besluttet å innlede formell undersøkelse i henhold til overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 3 artikkel 1 nr. 2 med hensyn til:
 - de sektorielle og regionale fritak for avgiften på forbruk av elektrisk kraft,
 - fritakene for CO₂-avgift for kull og koks benyttet som råstoff eller som reduksjonsmiddel i industriell virksomhet og for kull og koks benyttet til energiformål ved produksjon av sement og leca, samt den reduserte satsen for CO₂-avgift for treforedlingsindustrien, og
 - opphevingen av SO₂-avgiften for kull og koks samt for oljeraffineringsindustrien.
2. Den norske regjering oppfordres til å framlegge sine merknader til vedtaket om å innlede formell undersøkelse innen to måneder etter å ha blitt underrettet om vedtaket i samsvar med avsnitt 5.3.1. nr. 1 i kapittel 5 i Overvåkningsorganets retningslinjer for statsstøtte.
3. Den norske regjering bes framlegge alle opplysninger som kan gjøre det mulig for Overvåkningsorganet å undersøke om de aktuelle miljøavgiftstiltakene er forenlige med EØS-avtalen, innen to måneder etter å ha blitt underrettet om dette vedtak.

Utferdiget i Brussel, 26. juli 2002.

For EFTAs overvåkningsorgan

Einar M. Bull

President

⁽⁵⁴⁾ Rådsdirektiv 80/779/EØF, innlemmet i EØS-avtalens vedlegg XX, nr. 14.

⁽⁵⁵⁾ Rådsdirektiv 84/360/EØF av 28. juni 1984 om bekjempelse av forurensning fra industrianlegg, innlemmet i EØS-avtalens vedlegg XX, nr. 16.

⁽⁵⁶⁾ Rådsdirektiv 96/61/EF av 24. september 1996 om integrert forebygging og begrenning av forurensning, innlemmet i EØS-avtalens vedlegg XX, nr. 2g.

EF-ORGANER

KOMMISJONEN

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning
(Sak COMP/M.2995 – Apax Europe V/Goldman Sachs/Providence/Telekom Cable/JV)

2003/EØS/8/02

Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte

1. Kommisjonen mottok 30. januar 2003 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89⁽¹⁾, sist endret ved forordning (EF) nr. 1310/97⁽²⁾, om en planlagt foretakssammenslutning der foretakene Apax Europe V (Guernsey/Channel Islands), The Goldman Sachs Group, Inc., ("Goldman Sachs", USA) og Providence Equity Partners Ltd. ("Providence", Storbritannia) ved kjøp av aksjer overtar felles kontroll som definert i rådsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over foretakene Kabel Hamburg/Schleswig-Holstein/Mecklenburg-Vorpommern GmbH & Co. KG, Kabel Niedersachsen/Bremen GmbH & Co. KG, Kabel Berlin/Brandenburg GmbH & Co. KG, Kabel Sachsen/Sachsen-Anhalt/Thüringen GmbH & Co. KG, Kabel Rheinland-Pfalz/Saarland GmbH & Co. KG, og Kabel Bayern GmbH & Co. KG ("de regionale kabelselskaper", Tyskland) samt MSG Media Service GmbH ("MSG", Tyskland) og DeTeKabelService Deutsche Telekom Kabel Service GmbH ("DeTeKS", Tyskland).
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
 - Apax Europe V: investeringsfond,
 - Goldman Sachs: investeringsbankvirksomhet, porteføljeforvaltning, verdipapirtjenester,
 - Providence: investeringsfond,
 - de regionale kabelselskaper: drift av regionale bredbåndskabelnett,
 - MSG: teknisk drift og markedsføring av kanaler og en digital plattform via bredbåndskabelnett,
 - DeTeKS: bredbåndskabeltjenester for sluttforbrukere.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt. Det gjøres oppmerksom på at denne saken kan bli behandlet etter framgangsmåten fastsatt i kommisjonsmeldingen om forenklet framgangsmåte for behandling av visse foretakssammenslutninger etter rådsforordning (EØF) nr. 4064/89⁽³⁾.
4. Kommisjonen innbyr interesserte parter til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 27 av 5.2.2003. Merknadene sendes til Kommisjonen per faks (faksnr. +32 22 96 43 01 eller 22 96 72 44) eller med post, med referanse Sak COMP/M.2995 – Apax Europe V/Goldman Sachs/Providence/Telekom Cable/JV, til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Directorate B – Merger Task Force
Rue Joseph II/Jozef II-straat 70
B-1000 Bruxelles/Brussel

⁽¹⁾ EFT L 395 av 30.12.1989, s. 1, rettet ved EFT L 257 av 21.9.1990, s. 13.

⁽²⁾ EFT L 180 av 9.7.1997, s. 1, rettet ved EFT L 40 av 13.2.1998, s. 17.

⁽³⁾ EFT C 217 av 29.7.2000, s. 32.

**Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning
(Sak COMP/M.3035 – Berkshire Hathaway/Converium/Gaum)**

2003/EØS/8/03

1. Kommisjonen mottok 29. januar 2003 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89⁽¹⁾, sist endret ved forordning (EF) nr. 1310/97⁽²⁾, om en planlagt foretakssammenslutning der foretakene Northern States Agency, Inc. ("Northern States", USA), som tilhører gruppen Berkshire Hathaway ("Berkshire", USA), og Converium AG ("Converium", Sveits) ved kjøp av aksjer overtar felles kontroll som definert i rådsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over Global Aerospace Underwriting Managers Limited ("Gaum", Storbritannia).
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
 - Northern States/Berkshire: holdingselskap med virksomhet hovedsakelig innen eiendoms- og skadeforsikring samt gjenforsikring,
 - Converium: gjenforsikring,
 - Gaum: garanti- og forvaltningstjenester i forbindelse med luft- og romfartsforsikring.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt.
4. Kommisjonen innbyr interesserte parter til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 27 av 5.2.2003. Merknadene sendes til Kommisjonen per faks (faksnr. +32 22 96 43 01 eller 22 96 72 44) eller med post, med referanse COMP/M.3035 – Berkshire Hathaway/Converium/Gaum, til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Directorate B – Merger Task Force
Rue Joseph II/Jozef II-straat 70
B-1000 Bruxelles/Brussel

⁽¹⁾ EFT L 395 av 30.12.1989, s. 1, rettet ved EFT L 257 av 21.9.1990, s. 13.

⁽²⁾ EFT L 180 av 9.7.1997, s. 1, rettet ved EFT L 40 av 13.2.1998, s. 17.

**Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning
(Sak COMP/M.3084 – Siemens/Sequa/JV)**

2003/EØS/8/04

Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte

1. Kommisjonen mottok 30. januar 2003 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89⁽¹⁾, sist endret ved forordning (EF) nr. 1310/97⁽²⁾, om en planlagt foretakssammenslutning der foretakene Siemens AG ("Siemens", Tyskland) og Sequa Corporation ("Sequa", USA) ved kjøp av aksjer og aktiva overtar felles kontroll som definert i rådsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over flere driftsforetak innen kraftproduksjon ("JV").
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
 - Siemens: informasjons- og kommunikasjonsteknologi, automasjon og kontrollsystemer, produkter til kraftproduksjon og kraftoverføring, transport, belysning og medisinsk utstyr,
 - Sequa: luft- og romfartsindustri, framdriftssystemer, metallbelegg og spesialkjemikalier,
 - JV: tjenester i forbindelse med kraftproduksjon (drift, vedlikehold og reparasjon av kraftverk).
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt. Det gjøres oppmerksom på at denne saken kan bli behandlet etter framgangsmåten fastsatt i kommisjonsmeldingen om forenklet framgangsmåte for behandling av visse foretakssammenslutninger etter rådsforordning (EØF) nr. 4064/89⁽³⁾.
4. Kommisjonen innbyr interesserte parter til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 29 av 7.2.2003. Merknadene sendes til Kommisjonen per faks (faksnr. +32 22 96 43 01 eller 22 96 72 44) eller med post, med referanse Sak COMP/M.3084 – Siemens/Sequa/JV, til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Directorate B – Merger Task Force
Rue Joseph II/Jozef II-straat 70
B-1000 Bruxelles/Brussel

⁽¹⁾ EFT L 395 av 30.12.1989, s. 1, rettet ved EFT L 257 av 21.9.1990, s. 13.

⁽²⁾ EFT L 180 av 9.7.1997, s. 1, rettet ved EFT L 40 av 13.2.1998, s. 17.

⁽³⁾ EFT C 217 av 29.7.2000, s. 32.

**Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning
(Sak COMP/M.3096 – TotalFinaElf/Mobil Gas)****2003/EØS/8/05**

1. Kommisjonen mottok 30. januar 2003 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89⁽¹⁾, sist endret ved forordning (EF) nr. 1310/97⁽²⁾, om en planlagt foretakssammenslutning der foretaket TotalFinaElf Gas and Power Limited ("TotalFinaElf", Storbritannia), som tilhører gruppen TotalFinaElf, ved kjøp av aksjer overtar kontroll som definert i rådsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over hele Mobil Gas Limited ("Mobil Gas", Storbritannia), som tilhører Exxon Mobil Corporation.
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
 - TotalFinaElf: handel med og forsyning av naturgass, elektrisk kraft og flytende naturgass samt produksjon av elektrisk kraft i Storbritannia og på det europeiske kontinentet,
 - Mobil Gas: naturgassforsyning i Storbritannia.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt.
4. Kommisjonen innbyr interesserte parter til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 29 av 7.2.2003. Merknadene sendes til Kommisjonen per faks (faksnr. +32 22 96 43 01 eller 22 96 72 44) eller med post, med referanse Sak COMP/M.3096 – TotalFinaElf/Mobil Gas, til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Directorate B – Merger Task Force
Rue Joseph II/Jozef II-straat 70
B-1000 Bruxelles/Brussel

⁽¹⁾ EFT L 395 av 30.12.1989, s. 1, rettet ved EFT L 257 av 21.9.1990, s. 13.

⁽²⁾ EFT L 180 av 9.7.1997, s. 1, rettet ved EFT L 40 av 13.2.1998, s. 17.

Innledning av formell behandling
(Sak COMP/M.3056 – Celanese/Degussa/European Oxo Chemicals JV)

2003/EØS/8/06

Kommisjonen besluttet 30. januar 2003 å ta ovennevnte sak opp til formell behandling, etter å ha kommet til at det foreligger alvorlig tvil med hensyn til om den meldte foretakssammenslutningen er forenlig med det felles marked. Dette innebærer at andre trinn i undersøkelsen av den meldte foretakssammenslutningen innledes. Vedtaket er gjort på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bokstav c) i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89.

Kommisjonen innbyr interesserte parter til å framlegge sine merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

For at merknadene skal bli tatt fullt ut hensyn til under den formelle behandlingen, bør de være Kommisjonen i hende senest 15 dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 29 av 7.2.2003. Merknadene kan sendes Kommisjonen per faks (faksnr. +32 22 96 43 01/22 96 72 44) eller med post, med referanse COMP/M.3056 – Celanese/Degussa/European Oxo Chemicals JV, til følgende adresse:

Commission of the European Communities
Directorate General for Competition
Directorate B – Merger Task Force
Rue Joseph II/Jozef II-straat
B-1000 Bruxelles/Brussel

Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning
(Sak COMP/M.2763 – Toray/Murata/Teijin)

2003/EØS/8/07

Kommisjonen vedtok 16.12.2002 ikke å gjøre innsigelse mot ovennevnte meldte foretakssammenslutning og å erklære den forenlig med det felles marked. Vedtaket er gjort på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Vedtaket foreligger i uavkortet tekst bare på engelsk, og vil bli offentliggjort etter at eventuelle forretningshemmeligheter er fjernet. Vedtaket kan fås:

- som papirversjon ved salgskontorene for De europeiske fellesskaps offisielle publikasjoner,
- i elektronisk form i “CEN”-versjonen av databasen CELEX, under dokumentnummer 302M2763. CELEX er et edb-basert dokumentasjonssystem for Det europeiske fellesskaps regelverk. Nærmere opplysninger om abonnering kan fås ved henvendelse til:

EUR-OP
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)
2, rue Mercier
L-2925 Luxembourg
Tlf.: +352 2929 42455, faks: +352 2929 42763

**Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning
(Sak COMP/M.2844 – Linde/Komatsu/Komatsu Forklift)****2003/EØS/8/08**

Kommisjonen vedtok 19.12.2002 ikke å gjøre innsigelse mot ovennevnte meldte foretakssammenslutning og å erklære den forenlig med det felles marked. Vedtaket er gjort på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Vedtaket foreligger i uavkortet tekst bare på engelsk, og vil bli offentliggjort etter at eventuelle forretningshemmeligheter er fjernet. Vedtaket kan fås:

- som papirversjon ved salgskontorene for De europeiske fellesskaps offisielle publikasjoner,
- i elektronisk form i “CEN”-versjonen av databasen CELEX, under dokumentnummer 302M2844. CELEX er et edb-basert dokumentasjonssystem for Det europeiske fellesskaps regelverk. Nærmere opplysninger om abonnering kan fås ved henvendelse til:

EUR-OP
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)
2, rue Mercier
L-2925 Luxembourg
Tlf.: +352 2929 42455, faks: +352 2929 42763

**Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning
(Sak COMP/M.2908 – Deutsche Post/DHL (II))****2003/EØS/8/09**

Kommisjonen vedtok 21.10.2002 ikke å gjøre innsigelse mot ovennevnte meldte foretakssammenslutning og å erklære den forenlig med det felles marked. Vedtaket er gjort på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Vedtaket foreligger i uavkortet tekst bare på engelsk, og vil bli offentliggjort etter at eventuelle forretningshemmeligheter er fjernet. Vedtaket kan fås:

- som papirversjon ved salgskontorene for De europeiske fellesskaps offisielle publikasjoner,
- i elektronisk form i “CEN”-versjonen av databasen CELEX, under dokumentnummer 302M2908. CELEX er et edb-basert dokumentasjonssystem for Det europeiske fellesskaps regelverk. Nærmere opplysninger om abonnering kan fås ved henvendelse til:

EUR-OP
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)
2, rue Mercier
L-2925 Luxembourg
Tlf.: +352 2929 42455, faks: +352 2929 42763

**Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning
(Sak COMP/M.2818 – Nestle/Fonterra/JV)**

2003/EØS/8/10

Kommisjonen vedtok 20.12.2002 ikke å gjøre innsigelse mot ovennevnte meldte foretakssammenslutning og å erklære den forenlig med det felles marked. Vedtaket er gjort på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Vedtaket foreligger i uavkortet tekst bare på engelsk, og vil bli offentliggjort etter at eventuelle forretningshemmeligheter er fjernet. Vedtaket kan fås:

- som papirversjon ved salgskontorene for De europeiske fellesskaps offisielle publikasjoner,
- i elektronisk form i “CEN”-versjonen av databasen CELEX, under dokumentnummer 302M2818. CELEX er et edb-basert dokumentasjonssystem for Det europeiske fellesskaps regelverk. Nærmere opplysninger om abonnering kan fås ved henvendelse til:

EUR-OP
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)
2, rue Mercier
L-2925 Luxembourg
Tlf.: +352 2929 42455, faks: +352 2929 42763

**Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning
(Sak COMP/M.2820 – STMicroelectronics/Alcatel Microelectronics)**

2003/EØS/8/11

Kommisjonen vedtok 24.6.2002 ikke å gjøre innsigelse mot ovennevnte meldte foretakssammenslutning og å erklære den forenlig med det felles marked. Vedtaket er gjort på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Vedtaket foreligger i uavkortet tekst bare på engelsk, og vil bli offentliggjort etter at eventuelle forretningshemmeligheter er fjernet. Vedtaket kan fås:

- som papirversjon ved salgskontorene for De europeiske fellesskaps offisielle publikasjoner,
- i elektronisk form i “CEN”-versjonen av databasen CELEX, under dokumentnummer 302M2820. CELEX er et edb-basert dokumentasjonssystem for Det europeiske fellesskaps regelverk. Nærmere opplysninger om abonnering kan fås ved henvendelse til:

EUR-OP
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)
2, rue Mercier
L-2925 Luxembourg
Tlf.: +352 2929 42455, faks: +352 2929 42763

**Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning
(Sak COMP/M.3000 – Schroder Ventures Ltd/Compass)**

2003/EØS/8/12

Kommisjonen vedtok 30.1.2003 ikke å gjøre innsigelse mot ovennevnte meldte foretakssammenslutning og å erklære den forenlig med det felles marked. Vedtaket er gjort på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Vedtaket foreligger i uavkortet tekst bare på engelsk, og vil bli offentliggjort etter at eventuelle forretningshemmeligheter er fjernet. Vedtaket kan fås:

- som papirversjon ved salgskontorene for De europeiske fellesskaps offisielle publikasjoner,
- i elektronisk form i “CEN”-versjonen av databasen CELEX, under dokumentnummer 303M3000. CELEX er et edb-basert dokumentasjonssystem for Det europeiske fellesskaps regelverk. Nærmere opplysninger om abonnering kan fås ved henvendelse til:

EUR-OP
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)
2, rue Mercier
L-2925 Luxembourg
Tlf.: +352 2929 42455, faks: +352 2929 42763

**Vedtak om ikke å gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning
(Sak COMP/M.3038 – Aldeasa/Compass/Foodlisa)**

2003/EØS/8/13

Kommisjonen vedtok 30.1.2003 ikke å gjøre innsigelse mot ovennevnte meldte foretakssammenslutning og å erklære den forenlig med det felles marked. Vedtaket er gjort på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Vedtaket foreligger i uavkortet tekst bare på engelsk, og vil bli offentliggjort etter at eventuelle forretningshemmeligheter er fjernet. Vedtaket kan fås:

- som papirversjon ved salgskontorene for De europeiske fellesskaps offisielle publikasjoner,
- i elektronisk form i “CEN”-versjonen av databasen CELEX, under dokumentnummer 303M3038. CELEX er et edb-basert dokumentasjonssystem for Det europeiske fellesskaps regelverk. Nærmere opplysninger om abonnering kan fås ved henvendelse til:

EUR-OP
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)
2, rue Mercier
L-2925 Luxembourg
Tlf.: +352 2929 42455, faks: +352 2929 42763

En meldt transaksjon som ikke omfattes av forordningen om foretakssammenslutninger **2003/EØS/8/14**
(Sak COMP/M.3003 – Electrabel/Energia Italiana/Interpower)

Kommisjonen vedtok 23.12.2002 at den meldte transaksjonen i ovennevnte sak ikke kommer inn under virkeområdet for forordningen om foretakssammenslutninger, fordi den ikke utgjør en foretakssammenslutning som definert i forordningens artikkel 3. Vedtaket er gjort på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bokstav a) i nevnte forordning. Vedtaket foreligger i uavkortet tekst bare på tysk, og vil bli offentliggjort etter at eventuelle forretningshemmeligheter er fjernet. Vedtaket kan fås:

- som papirversjon ved salgskontorene for De europeiske fellesskaps offisielle publikasjoner,
- i elektronisk form i "CEN"-versjonen av databasen CELEX, under dokumentnummer 302M3003. CELEX er et edb-basert dokumentasjonssystem for Det europeiske fellesskaps regelverk. Nærmere opplysninger om abonnering kan fås ved henvendelse til:

EUR-OP
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)
2, rue Mercier
L-2925 Luxembourg
Tlf.: +352 2929 42455, faks: +352 2929 42763

Sluttrapport fra høringslederen i sak COMP/EKSF.1350 **2003/EØS/8/15**
–RAG/Saarbergswerke/Preussag Anthrazit II

(utarbeidet i henhold til artikkel 15 i kommisjonsvedtak 2001/462/EF, EKSF av 23. mai 2001 om høringslederens mandat i visse konkurransesaker (EFT L 162 av 19.6.2001, s. 21))

Utkastet til vedtak gir ikke grunn til særlige bemerkninger med hensyn til retten til å bli hørt.

Utferdiget i Brussel, 30. april 2002.

Karen WILLIAMS

Sluttrapport fra høringslederen i sak COMP/M.2389 – Shell/DEA **2003/EØS/8/16**

(utarbeidet i henhold til artikkel 15 i kommisjonsvedtak 2001/462/EF, EKSF av 23. mai 2001 om høringslederens mandat i visse konkurransesaker (EFT L 162 av 19.6.2001, s. 21))

Utkastet til vedtak gir ikke grunn til særlige bemerkninger med hensyn til retten til å bli hørt, verken for partene i foretakssammenslutningen eller tredjemann med interesse i saken.

Utferdiget i Brussel, 7. desember 2001

Serge DURANDE

**Sluttrapport fra høringslederen i sak COMP/37.919
– Bankgebyrer for veksling av valutaer i eurosonen – Tyskland**

2003/EØS/8/17

(utarbeidet i henhold til artikkel 15 i kommisjonsvedtak 2001/462/EF, EKSF av 23. mai 2001 om høringslederens mandat i visse konkurransesaker (EFT L 162 av 19.6.2001, s. 21))

Utkastet til vedtak gir grunn til flere bemerkninger med hensyn til retten til å bli hørt.

Se EFT C 14 av 21.1.2003 for nærmere opplysninger.

Uttalelse fra Den rådgivende komité for foretakssammenslutninger

2003/EØS/8/18

**avgitt på komiteens 104. møte 10. november 2001 med hensyn til et foreløpig utkast
til vedtak i sak COMP/M.2389 – Shell/DEA**

Kommisjonen har offentliggjort en uttalelse fra Den rådgivende komité for foretakssammenslutninger, avgitt på komiteens 104. møte 10. november 2001, med hensyn til et foreløpig utkast til vedtak i sak COMP/M.2389 – Shell/DEA.

Se EFT C 14 av 21.1.2003 for nærmere opplysninger.

**Oppfordring til å tilkjenne interesse for å delta i et program for vurdering av
prøver til diagnostisering av overførbare spongiforme encefalopatier hos drøvtyggere**

2003/EØS/8/19

Kommisjonen har offentliggjort en oppfordring til å tilkjenne interesse for å delta i et program for evaluering av prøver til diagnostisering av overførbare spongiforme encefalopatier hos drøvtyggere. Fristen for innsending er 4. april 2003.

Se EFT 15 av 22.1.2003 for nærmere opplysninger.

**Kunngjøring i henhold til artikkel 4 nr. 1 bokstav a) i rådsforordning (EØF)
nr. 2408/92 om EF-luftfartsselskapers adgang til flyruter innenfor Fellesskapet
med hensyn til ruteflyging på visse innlandsruter i Sverige**

2003/EØS/8/20

Sverige har i henhold til artikkel 4 nr. 1 bokstav a) i rådsforordning (EØF) nr. 2408/92 av 23. juli 1992 om EF-luftfartsselskapers adgang til flyruter innenfor Fellesskapet⁽¹⁾ besluttet å innføre forpliktelse til å yte offentlig tjeneste fra 26. oktober 2003 med hensyn til ruteflyging på følgende strekninger (tur/returflyginger):

Kiruna – Luleå
Kiruna – Umeå
Gällivare – Luleå
Gällivare – Umeå
Luleå – Umeå

Se EFT C 17 av 24.1.2003 for nærmere opplysninger.

⁽¹⁾ EFT L 240 av 24.8.1992, s. 8.

Ruteflyging**2003/EØS/8/21**

Anbudsinnydelse kunngjort av Rikstrafiken i henhold til artikkel 4 nr. 1 bokstav d) i rådsforordning (EØF) nr. 2408/92 med hensyn til ruteflyging på følgende strekninger:

**Kiruna - Luleå
Kiruna - Umeå
Gällivare - Luleå
Gällivare - Umeå
Luleå - Umeå
Östersund - Umeå**

I henhold til artikkel 4 nr. 1 bokstav a) i rådsforordning (EØF) nr. 2408/92 av 23. juli 1992 om EF-luftfartsselskapers adgang til flyruter innenfor Fellesskapet⁽¹⁾ besluttet Sverige 17. oktober 2002 å innføre forpliktelse til å yte offentlig tjeneste fra 26. oktober 2003 med hensyn til ruteflyging på ovennevnte strekninger.

Vilkårene knyttet til den aktuelle forpliktelse til å yte offentlig tjeneste ble offentliggjort ved melding i *De Europeiske Fellesskaps Tidende* C 17 av 24.1.2003 og C 64 av 2.3.1994.

Under forutsetning av at ikke noe luftfartsselskap innen fem måneder etter anbudsfristens utløp har underrettet Luftfartsverket om at det har til hensikt å starte ruteflyging i samsvar med vilkårene for forpliktelse til å yte offentlig tjeneste og uten å anmode om enerett til å betjene rutene eller økonomisk kompensasjon, har Sverige besluttet at adgangen til rutene som omfattes av forpliktelsen til å yte offentlig tjeneste skal begrenses til bare ett luftfartsselskap. Retten til å betjene en eller flere av de aktuelle rutene vil bli tildelt ved offentlig anbud i samsvar med forordningens artikkel 4 nr. 1 bokstav d). Rikstrafiken fikk 24. oktober 2002 i oppdrag av den svenske regjering å utlyse anbudet.

Fullstendige anbudsdokumenter, herunder de særlige regler for anbudsinnbydelsen, avtalevilkårene, en beskrivelse av den allmenne trafikkplikten, passasjerstatistikk, kvalitetsspesifikasjoner og anbudsskjema, kan få kostnadsfritt tilsendt ved henvendelse til:

Rikstrafiken
Esplanaden 11
Postboks 473
S-851 06 Sundsvall

eller til

elisabeth.forslin@rikstrafiken.se

tlf: (+46) 60 67 82 50
faks: (+ 46) 60 67 82 51

Anbudene må være Rikstrafiken i hende senest 31 kalenderdager etter at denne anbudsinnbydelse ble kunngjort i *De Europeiske Fellesskaps Tidende* C 18 av 25.1.2003. Anbudene merkes "Anbud ruteflyging, referansenummer Rt 2002-221-31". Anbudene sendes med post eller bud eller leveres personlig til Rikstrafiken på adressen ovenfor.

Rikstrafikens åpningstider er mandag til fredag kl 0800-1600. Anbudene og all dokumentasjon må være på svensk eller engelsk og inngis i en original samt to kopier. Anbud sendt per faks eller e-post vil ikke bli antatt.

⁽¹⁾ EFT L 240 av 24.8.1992, s. 8.

Statsstøtte
Sak nr. C 76/2002
Belgia

2003/EØS/8/22

Kommisjonen har besluttet å innlede formell undersøkelse etter EF-traktatens artikkel 88 nr. 2 med hensyn til visse fordeler innrømmet av Vallonia-regionen og lufthavnen Brussels South Charleroi Airport overfor luftfartsselskapet Ryanair i forbindelse med selskapets etablering i Charleroi, se EFT C 18 av 25.1.2003.

Kommisjonen underretter med dette de øvrige EØS-stater og andre interesserte parter slik at de kan sende sine merknader til det aktuelle tiltaket innen en måned etter at dette ble offentliggjort i EF-tidende, til:

European Commission
Directorate-General for Energy and Transport
DM 28 5/55
B-1049 Brussel

Faks: (+32) 22 96 41 04

Merknadene vil bli oversendt til Belgia. En part som framsetter merknader, kan skriftlig anmode om at hans identitet ikke gjøres kjent. Anmodningen må grunngis.

Statsstøtte
Sak nr. C 24/2002
Frankrike

2003/EØS/8/23

Kommisjonen har ved brev av 6. november 2002 underrettet Frankrike om sin beslutning om å avslutte den formelle undersøkelsen innledet etter EF-traktatens artikkel 88 nr. 2 med hensyn til planlagt støtte til PSA/Ford Douvrin.

Se EFT C 8 av 14.1.2003 for nærmere opplysninger.

**Kommisjonsmelding i forbindelse med gjennomføringen av rådsdirektiv
93/42/EØF**

2003/EØS/8/24

(Offentliggjøring av titler og referanser for harmoniserte standarder i henhold til direktivet)

ESO ⁽¹⁾	Referanse og tittel på standarden	Referansedokument	Referanse til den erstattede standard	Opphørsdato for antakelse om samsvar med den erstattede standard Note 1
CEN/CENELEC	EN 46001:1996 Kvalitetssystemer - Medisinsk utstyr - Særlige krav ved anvendelse av EN ISO 9001		INGEN	–
CEN/CENELEC	EN 46002:1996 Kvalitetssystemer - Medisinsk utstyr - Særlige krav ved anvendelse av EN ISO 9002		INGEN	–
CEN/CENELEC	EN 46003:1999 Kvalitetssystemer - Medisinsk utstyr - Særlige krav ved anvendelse av EN ISO 9003		INGEN	–
CENELEC	EN 50103:1995 Veiledning for produsenter av aktivt (inklusive aktivt implanterbart) medisinsk utstyr ved anvendelse av EN 29001 og EN 46001 og EN 29002 og EN 46002		INGEN	–
CENELEC	EN 60118-13:1997 Høreapparater - Del 13: Elektromagnetisk kompatibilitet (EMC) - Produktstandard	IEC 60118-13:1997	INGEN	–
CENELEC	EN 60522:1999 Bestemmelse av dimensjonene på og egenskapene til permanente (metall-)filtre til bruk i røntgenanlegg	IEC 60522:1999	INGEN	–
CENELEC	EN 60580:2000 Elektromedisinsk utstyr – Dosearealkammer	IEC 60580:2000	INGEN	–
CENELEC	EN 60601-1:1990 Elektromedisinsk utstyr - Del 1: Generelle sikkerhetskrav Endringsblad A1:1993 til EN 60601-1:1990 Endringsblad A2:1995 til EN 60601-1:1990 Endringsblad A13:1996 til EN 60601-1:1990	IEC 60601-1:1988 IEC 60601-1:1988/A1:1991 IEC 60601-1:1988/A2:1995	INGEN Note 3 Note 3 Note 3	– – – Dato utløpt (1.7.1996)
CENELEC	EN 60601-1-1:1993 Elektromedisinsk utstyr - Del 1: Generelle sikkerhetskrav - 1. Sideordnet standard: Sikkerhetskrav til medisinske elektriske systemer Endringsblad A1:1996 til EN 60601-1-1:1993	IEC 60601-1-1:1992 IEC 60601-1-1:1992/A1:1995	INGEN Note 3	– Dato utløpt (1.9.1996)

ESO ⁽¹⁾	Referanse og tittel på standarden	Referansedokument	Referanse til den erstattede standard	Ophørsdato for antakelse om samsvar med den erstattede standard Note 1
CENELEC	EN 60601-1-1:2001 Elektromedisinsk utstyr - Del 1-1: Generelle sikkerhetskrav - Krav: Sikkerhetskrav til elektromekaniske systemer	IEC 60601-1-1:2000	EN 60601-1-1:1993 med endringsblad Note 2.1	1.12.2003
CENELEC	EN 60601-1-2:1993 Elektromedisinsk utstyr - Del 1: Generelle sikkerhetskrav - 2. Sideordnet standard: Elektromagnetisk kompatibilitet - Krav og prøvinger	IEC 60601-1-2:1993	INGEN	-
CENELEC	EN 60601-1-2:2001 Elektromedisinsk utstyr - Del 1-2: Generelle sikkerhetskrav - Sideordnet standard: Elektromagnetisk kompatibilitet - Krav og prøvinger	IEC 60601-1-2:2001	EN 60601-1-2:1993 Note 2.1	1.11.2004
CENELEC	EN 60601-1-3:1994 Elektromedisinsk utstyr - Del 1: Generelle sikkerhetskrav - 3: Sideordnet standard: Generelle krav til strålingsbeskyttelse for diagnostiserende røntgenutstyr	IEC 60601-1-3:1994	INGEN	-
CENELEC	EN 60601-1-4:1996 Elektromedisinsk utstyr - Del 1: Generelle sikkerhetskrav - 4: Sideordnet standard: Programmerbare elektriske medisinske systemer	IEC 60601-1-4:1996	INGEN	-
	Endringsblad A1:1999 til EN 60601-1-4:1996	IEC 60601-1-4:1996/A1:1999	Note 3	1.12.2002
CENELEC	EN 60601-2-1:1998 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til elektron-akselleratorer innenfor området 1 MeV til 50 MeV	IEC 60601-2-1:1998	INGEN	-
	Endringsblad A1:2002 til EN 60601-2-1:1998	IEC 60601-2-1:1998/A1:2002	Note 3	1.6.2005
CENELEC	EN 60601-2-2:1993 Elektromedisinsk utstyr -- Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til kirurgisk høyfrekvensutstyr	IEC 60601-2-2:1991	INGEN	-
CENELEC	EN 60601-2-2:2000 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til kirurgisk høyfrekvensutstyr	IEC 60601-2-2:1998	EN 60601-2-2:1993 Note 2.1	1.8.2003
CENELEC	EN 60601-2-3:1993 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til utstyr for kortbølgeterapi	IEC 60601-2-3:1991	INGEN	-
	Endringsblad A1:1998 til EN 60601-2-3:1993	IEC 60601-2-3:1991/A1:1998	Note 3	Dato utløpt (1.7.2001)

ESO ⁽¹⁾	Referanse og titel på standarden	Referansedokument	Referanse til den erstattede standard	Opphørsdato for antakelse om samsvar med den erstattede standard Note 1
CENELEC	EN 60601-2-5:2000 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til ultralydfysioterapiutstyr	IEC 60601-2-5:2000	INGEN	–
CENELEC	EN 60601-2-7:1998 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til røtgendiagnostikkgeneratorer	IEC 60601-2-7:1998	INGEN	–
CENELEC	EN 60601-2-8:1997 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til røntgenterapiutstyr som opererer innenfor området 10 kV til 1MV Endringsblad A1:1997 til EN 60601-2-8:1997	IEC 60601-2-8:1987 IEC 60601-2-8:1987/A1:1997	INGEN Note 3	– Dato utløpt (1.6.1998)
CENELEC	EN 60601-2-9:1996 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til dosimetre med pasientberøring med elektrisk tilkoblede stråledetektorer til bruk ved radioterapi	IEC 60601-2-9:1996	INGEN	–
CENELEC	EN 60601-2-10:2000 Elektromedisinsk utstyr - Del 2-10: Spesielle sikkerhetskrav til nerve- og muskelstimulatorer Endringsblad A1:2001 til EN 60601-2-10:2000	IEC 60601-2-10:1987 IEC 60601-2-10:1987/A1:2001	INGEN Note 3	– 1.11.2004
CENELEC	EN 60601-2-11:1997 Elektromedisinsk utstyr - Del 2-11: Spesielle sikkerhetskrav til gammastråleterapiutstyr med lukkede kilder	IEC 60601-2-11:1997	INGEN	–
CENELEC	EN 60601-2-16:1998 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til utstyr for hemodialyse	IEC 60601-2-16:1998	INGEN	–
CENELEC	EN 60601-2-17:1996 Elektromedisinsk utstyr Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til fjernkontrollert etterladningsutstyr (Dracy-terapi) Endringsblad A1:1996 til EN 60601-2-17:1996	IEC 60601-2-17:1989 IEC 60601-2-17:1989/A1:1996	INGEN Note 3	– Dato utløpt (1.3.1997)
CENELEC	EN 60601-2-18:1996 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til endoskopisk utstyr Endringsblad A1:2000 til EN 60601-2-18:1996	IEC 60601-2-18:1996 IEC 60601-2-18:1996/A1:2000	INGEN Note 3	– 1.8.2003
CENELEC	EN 60601-2-19:1996 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til babykuvøser Endringsblad A1:1996 til EN 60601-2-19:1996	IEC 60601-2-19:1990 IEC 60601-2-19:1990/A1:1996	INGEN Note 3	– Dato utløpt (13.6.1998)

ESO ⁽¹⁾	Referanse og tittel på standarden	Referansedokument	Referanse til den erstattede standard	Opphørsdato for antakelse om samsvar med den erstattede standard Note 1
CENELEC	EN 60601-2-20:1996 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til transportkuvøser	IEC 60601-2-20:1990 + A1:1996	INGEN	-
CENELEC	EN 60601-2-21:1994 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til strålevarmeutstyr for nyfødte Endringsblad A1:1996 til EN 60601-2-21:1994	IEC 60601-2-21:1994 IEC 60601-2-21:1994/A1:1996	INGEN Note 3	- Dato utløpt (13.6.1998)
CENELEC	EN 60601-2-22:1996 Elektromedisinsk utstyr Del 2-22: Spesielle sikkerhetskrav til laserutstyr for diagnostikk og terapi	IEC 60601-2-22:1995	INGEN	-
CENELEC	EN 60601-2-23:1997 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til transkutant deltrykks overvåkningsutstyr	IEC 60601-2-23:1993	INGEN	-
CENELEC	EN 60601-2-23:2000 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav, inkludert essensiell ytelse, til transkutant deltrykks overvåkningsutstyr	IEC 60601-2-23:1999	EN 60601-2-23:1997 Note 2.1	Dato utløpt (1.1.2003)
CENELEC	EN 60601-2-24:1998 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til infusjonspumper og kontrollutstyr	IEC 60601-2-24:1998	INGEN	-
CENELEC	EN 60601-2-25:1995 Elektromedisinsk utstyr Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til elektrokardiografer Endringsblad A1:1999 til EN 60601-2-25:1995	IEC 60601-2-25:1993 IEC 60601-2-25:1993/A1:1999	INGEN Note 3	- Dato utløpt (1.5.2002)
CENELEC	EN 60601-2-26:1994 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til elektroencefalografer	IEC 60601-2-26:1994	INGEN	-
CENELEC	EN 60601-2-27:1994 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til elektrokardiografisk overvåkningsutstyr	IEC 60601-2-27:1994	INGEN	-
CENELEC	EN 60601-2-28:1993 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til utstyr med røntgenstrålekilde eller med røntgenrør for medisinsk diagnose	IEC 60601-2-28:1993	INGEN	-
CENELEC	EN 60601-2-29:1999 Elektromedisinsk utstyr - Del 2-29: Spesielle sikkerhetskrav til radioterapisimulatorer	IEC 60601-2-29:1999	EN 60601-2-29:1995 +A1:1996 Note 2.1	Dato utløpt (1.4.2002)

ESO ⁽¹⁾	Referanse og tittel på standarden	Referansedokument	Referanse til den erstattede standard	Opphørsdato for antakelse om samsvar med den erstattede standard Note 1
CENELEC	EN 60601-2-30:1995 Elektromedisinsk utstyr Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til utstyr til automatisk periodisk blodtrykkmåling og overvåkning	IEC 60601-2-30:1995	INGEN	–
CENELEC	EN 60601-2-30:2000 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav, inkludert essensiell ytelse, til utstyr til automatisk periodisk blodtrykkmåling og overvåkning	IEC 60601-2-30:1999	EN 60601-2-30:1995 Note 2.1	1.2.2003
CENELEC	EN 60601-2-31:1995 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til eksterne pacemakere (hjertestimulatorer) med intern strømforsyning Endringsblad A1:1998 til EN 60601-2-31:1995	IEC 60601-2-31:1994 IEC 60601-2-31:1994/A1:1998	INGEN Note 3	– Dato utløpt (1.1.2001)
CENELEC	EN 60601-2-32:1994 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til utstyr som anvendes i tilslutning til røntgen	IEC 60601-2-32:1994	INGEN	–
CENELEC	EN 60601-2-33:1995 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til MR-utstyr for medisinsk diagnose Endringsblad A11:1997 til EN 60601-2-33:1995	IEC 60601-2-33:1995	INGEN Note 3	– Dato utløpt (13.6.1998)
CENELEC	EN 60601-2-34:1995 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til utstyr for invasiv blodtrykkmåling og overvåkning	IEC 60601-2-34:1994	INGEN	–
CENELEC	EN 60601-2-34:2000 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til utstyr for invasiv blodtrykkmåling og overvåkning	IEC 60601-2-34:2000	EN 60601-2-34:1995 Note 2.1	1.11.2003
CENELEC	EN 60601-2-35:1996 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle krav til tepper, puter og madrasser beregnet på oppvarming til medisinsk bruk	IEC 60601-2-35:1996	INGEN	–
CENELEC	EN 60601-2-36:1997 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til utstyr for knusing av blærestein fra utsiden av kroppen	IEC 60601-2-36:1997	INGEN	–
CENELEC	EN 60601-2-37:2001 Elektromedisinsk utstyr - Del 2-37: Spesielle sikkerhetskrav til utstyr for medisinsk ultralyddiagnose og overvåkningsutstyr	IEC 60601-2-37:2001	INGEN	–

ESO ⁽¹⁾	Referanse og tittel på standarden	Referansedokument	Referanse til den erstattede standard	Opphørsdato for antakelse om samsvar med den erstattede standard Note 1
CENELEC	EN 60601-2-38:1996 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til elektrisk betjente sykehussenger Endringsblad A1:2000 til EN 60601-2-38:1996	IEC 60601-2-38:1996 IEC 60601-2-38:1996/A1:1999	INGEN Note 3	- Dato utløpt (1.1.2003)
CENELEC	EN 60601-2-39:1999 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til utstyr for peritoneal dialyse	IEC 60601-2-39:1999	INGEN	-
CENELEC	EN 60601-2-40:1998 Elektromedisinsk utstyr- Del 2-40: Spesielle sikkerhetskrav til elektromyografer og reaksjonsutstyr	IEC 60601-2-40:1998	INGEN	-
CENELEC	EN 60601-2-41:2000 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til operasjonslys og undersøkelseslys	IEC 60601-2-41:2000	INGEN	-
CENELEC	EN 60601-2-43:2000 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til røntgenutstyr for inngrepsprosedyrer	IEC 60601-2-43:2000	INGEN	-
CENELEC	EN 60601-2-44:1999 Elektromedisinsk utstyr - Del 2-44: Spesielle sikkerhetskrav til røntgenutstyr for tomografi	IEC 60601-2-44:1999	INGEN	-
CENELEC	EN 60601-2-44:2001 Elektromedisinsk utstyr - Del 2-44: Spesielle sikkerhetskrav til røntgenutstyr for tomografi	IEC 60601-2-44:2001	EN 60601-2-44:1999 Note 2.1	1.7.2004
CENELEC	EN 60601-2-45:1998 Elektromedisinsk utstyr - Del 2-45: Spesielle sikkerhetskrav til mammografisk røntgenutstyr og mammografisk stereotaktisk utstyr	IEC 60601-2-45:1998	INGEN	-
CENELEC	EN 60601-2-45:2001 Elektromedisinsk utstyr - Del 2-45: Spesielle sikkerhetskrav til mammografisk røntgenutstyr og mammografisk stereotaktisk utstyr	IEC 60601-2-45:2001	EN 60601-2-45:1998 Note 2.1	1.7.2004
CENELEC	EN 60601-2-46:1998 Elektromedisinsk utstyr - Del 2: Spesielle sikkerhetskrav til operasjonsbord	IEC 60601-2-46:1998	INGEN	-
CENELEC	EN 60601-2-47:2001 Elektromedisinsk utstyr - Del 2-47: Spesielle sikkerhetskrav, inklusive særlige ytelseskrav, til ambulerende elektrokardiografiske systemer	IEC 60601-2-47:2001	INGEN	-
CENELEC	EN 60601-2-49:2001 Elektromedisinsk utstyr - Del 2-49: Spesielle sikkerhetskrav til multifunksjons pasientovervåkningsutstyr	IEC 60601-2-49:2001	INGEN	-

ESO ⁽¹⁾	Referanse og tittel på standarden	Referansedokument	Referanse til den erstattede standard	Opphørsdato for antakelse om samsvar med den erstattede standard Note 1
CENELEC	EN 60601-2-50:2002 Elektromedisinsk utstyr - Del 2-50: Spesielle sikkerhetskrav til fototerapiutstyr for spedbarn	IEC 60601-2-50:2000	INGEN	-
CENELEC	EN 60627:2001 Diagnostisk røntgenbildeutstyr - Generelle karakteristikk for bruk og mammografisk anti-scutternettverk	IEC 60627:2001	INGEN	-
CENELEC	EN 60645-1:1994 Audiometre - Del 1: Ren-tone audiometre	IEC 60645-1:1992	INGEN	-
CENELEC	EN 60645-1:2001 Elektroakustikk - Audiologisk utstyr - Del 1: Ren-tone audiometere	IEC 60645-1:2001	EN 60645-1:1994 Note 2.1	1.10.2004
CENELEC	EN 60645-2:1997 Audiometre - Del 2: Utstyr for tale-audiometri	IEC 60645-2:1993	INGEN	-
CENELEC	EN 60645-3:1995 Audiometre - Del 3: Hørbare prøvesignaler av kort varighet for audiometriske og nevro-otologiske formål	IEC 60645-3:1994	INGEN	-
CENELEC	EN 60645-4:1995 Audiometre - Del 4: Utstyr for utvidet høyfrekvensaudiometri	IEC 60645-4:1994	INGEN	-
CENELEC	EN 61217:1996 Radioterapiutstyr - Koordinater, bevegelser og skalaer Endringsblad A1:2001 til EN 61217:1996	IEC 61217:1996 IEC 61217:1996/A1:2000	INGEN Note 3	- 1.12.2003
CENELEC	EN 61223-3-1:1999 Kontroll og rutinemessig prøving i avdelinger som arbeider med utstyr for medisinsk elektronisk billedannelse - Del 3-1: Aksepttesting - funksjonsprøving av røntgen-, isotop- og annet radiografisk utstyr	IEC 61223-3-1:1999	INGEN	-
CENELEC	EN 61223-3-4:2000 Evaluering og rutinekontroll i medisinsk røntgen-, tomografi- og andre billeddiagnostiske og fototekniske avdelinger - Del 3-4: Kvalitetskrav til billedgjengivelse i dentalt røntgenutstyr	IEC 61223-3-4:2000	INGEN	-
CENELEC	EN 62083:2001 Medisinsk elektrisk utstyr - Sikkerhetsbestemmelser for radioterapiutstyr	IEC 62083:2000	INGEN	-

⁽¹⁾ ESO: europeisk standardiseringsorgan

- CEN: Rue de Stassart 36, B-1050 Brussel, tlf. (+32) 25 50 08 11, faks (+32) 25 50 08 19 (www.cenorm.be)
- Cenelec: Rue de Stassart 35, B-1050 Brussel, tlf. (+32) 25 19 68 71, faks (+32) 25 19 69 19 (www.cenelec.be)
- ETSI: F-06921 Sophia-Antipolis Cedex, tlf. (+33 4) 92 94 42 00, faks (+33 4) 93 65 47 16 (www.etsi.org)

Note 1: Generelt vil opphørsdatoen for antakelse om samsvar være datoen for tilbaketrekking ("dow") fastsatt av det europeiske standardiseringsorgan, men brukere av disse standardene gjøres oppmerksom på at det i visse unntakstilfeller kan være en annen dato.

Note 2.1: Den nye (eller endrede) standard har samme omfang som den erstattede standard. På den angitte dato opphører den erstattede standard å gi antakelse om samsvar med de grunnleggende krav i direktivet.

Note 3: Når det gjelder endringsblad, er referansestandard EN CCCC:YYYY, samt dens eventuelle tidligere endringsblad, og det nye, angitte endringsblad. Den erstattede standard (kolonne 4) består derfor av EN CCCC:YYYY og dens eventuelle tidligere endringsblad, men uten det nye angitte endringsblad. På den angitte dato opphører den erstattede standard å gi antakelse om samsvar med de grunnleggende krav i direktivet.

Eksempel : For EN 60601-1:1990 gjelder følgende:

CENELEC	EN 60601-1:1990 Elektromedisinsk utstyr -- Del 1: Generelle sikkerhetskrav <i>[Den refererte standard er EN 60601-1:1990]</i>	IEC 60601-1:1988	INGEN <i>[Det er ingen erstattet standard]</i>	–
	Endringsblad A1:1993 til EN 60601-1:1990 <i>[Den refererte standard er EN 60601-1:1990 +A1:1993 til EN 60601-1:1990]</i>	IEC 60601-1:1988/A1:1991	Note 3 <i>[Den erstattede standard er EN 60601-1:1990]</i>	–
	Endringsblad A2:1995 til EN 60601-1:1990 <i>[Den refererte standard er EN 60601-1:1990 +A1:1993 til EN 60601-1:1990 +A2:1995 til EN 60601-1:1990]</i>	IEC 60601-1:1988/A2:1995	Note 3 <i>[Den erstattede standard er EN 60601-1:1990 + A1:1993]</i>	–
	Endringsblad A13:1996 til EN 60601-1:1990 <i>[Den refererte standard er EN 60601-1:1990 + A1:1993 til EN 60601-1:1990 + A2:1995 til EN 60601-1:1990 + A13:1996 til EN 60601-1:1990]</i>		Note 3 <i>[Den erstattede standard er EN 60601-1:1990 + A1:1993 + A2:1995]</i>	Dato utløpt (1.7.1996)

Informasjonsprosedyre – tekniske forskrifter**2003/EØS/8/25**

Europaparlaments- og rådsdirektiv 98/34/EF av 22. juni 1998 om en informasjonsprosedyre for standarder og tekniske forskrifter samt regler for informasjonssamfunnstjenester (EFT L 204 av 21.7.1998, s. 37, og EFT L 217 av 5.8.1998, s. 18).

Meldinger om forslag til tekniske forskrifter mottatt av Kommissjonen

Referanse ⁽¹⁾	Tittel	Stillstandsperioden på tre måneder utløper ⁽²⁾
2003-0001-UK	Forskrifter om motorkjøretøyer (konstruksjon og bruk) (endring) (Nord-Irland) 2003	4.4.2003
2003-0002-F	Forskrift om endring av forskrift av 10. februar 1989 om maksimumsverdier for rester av plantevernmidler i og på korn	8.4.2003
2003-0003-UK	Forskrifter om veieutstyr (påfyllingsmaskiner og automatiske båndvekter) (endring) (Nord-Irland) 2003	9.4.2003
2003-0004-A	Forslag til lov av om endring av lov om dyrevern og dyrehold 1996 (K-TTG), Kärnten	9.4.2003
2003-0005-D	Støyforskrift for luftfartøyer (LVL) – del IV og de tilhørende vedlegg 1, 4 og 5 i del V	9.4.2003
2003-0006-FIN	Miljøministeriets forordning om brannsikring av ventilasjonssystemer	11.4.2003
2003-0007-GR	Vedtakelse av tekniske forskrifter om utføring av jordforbedringsarbeid og sikring mot oversvømmelse	11.4.2003
2003-0008-GR	Forslag til presidentdekret om elektronisk handel	11.4.2003
2003-0009-D	Tredje endringsforskrift til forskrift om bruk av plantevernmidler	11.4.2003
2003-0010-B	Forslag til lov om uberettiget registrering av domenenavn	14.4.2003

(¹) År - registreringsnummer - opprinnelsesmedlemsstat.

(²) I denne perioden kan forslaget ikke vedtas.

(³) Ingen stillstandsperiode ettersom Kommissjonen har godkjent at det er grunn til å treffe hastevedtak.

(⁴) Ingen stillstandsperiode ettersom tiltaket berører tekniske spesifikasjoner eller andre krav forbundet med skatte- eller finanstiltak; jf. artikkel 1 nr. 11 annet ledd tredje strekpunkt i direktiv 98/34/EF.

(⁵) Informasjonsprosedyren avsluttet.

Kommissjonen viser til Domstolens dom av 30. april 1996 i sak C-194/94 (CIA Security). Ifølge Domstolens utlegning skal artikkel 8 og 9 i direktiv 83/189/EØF tolkes slik at enkeltpersoner kan påberope seg disse artiklene overfor nasjonale domstoler, som plikter å avvise anvendelse av nasjonale tekniske forskrifter som ikke er meldt i samsvar med direktivet.

Dommen bekrefter Kommissjonens melding av 1. oktober 1986 (EFT C 245 av 1.10.1986, s. 4).

Manglende overholdelse av meldingsplikten medfører derfor at de berørte tekniske forskrifter ikke får anvendelse, og følgelig ikke kan gjøres gjeldende overfor enkeltpersoner.

Ytterligere opplysninger om meldingene kan fås ved henvendelse til de nasjonale avdelinger som er oppført på følgende liste:

**LISTE OVER NASJONALE AVDELINGER MED ANSVAR
FOR HÅNDTERINGEN AV DIREKTIV 98/34/EF**

BELGIA

Institut belge de normalisation/Belgisch Instituut voor
Normalisatie
Avenue de la Brabançonne/Brabançonnelaan 29
B-1040 Bruxelles/Brussel

Madame Hombert
Tlf.: (32-2) 738 01 10
Faks: (32-2) 733 42 64
X400:O=GW;P=CEC;A=RTT;C=BE;DDA:RFC-
822=CIBELNOR(A)IBN.BE
E-post: cibelnor@ibn.be

Madame Descamps
Tlf.: (32 2) 206 46 89
Faks: (32 2) 206 57 45
E-post: normtech@pophost.eunet.be

DANMARK

Erhvervsfremme Styrelsen
Dahlerups Pakhus
Lagelinie Allé 17
DK-2100 København Ø

Keld Dybkjær
Tlf.: (45) 35 46 62 85
Faks: (45) 35 46 62 03
X400:C=DK;A=DK400;P=EFS;S=DYBKJAER;G=KELD
E-post: kd@efs.dk

TYSKLAND

Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie
Referat V D 2
Villennomplerstraße 76
D-53123 Bonn

Herr Shirmer
Tlf.: (49 228) 615 43 98
Faks: (49 228) 615 20 56
X400:C=DE;A=BUND400;P=BMW;O=BONNI;S=SHIRMER
E-post: Shirmer@BMW1.Bund400.de

HELLAS

Ministry of Development
General Secretariat of Industry
Michalacopoulou 80
GR-115 28 Athens
Tlf.: (30 1) 778 17 31
Faks: (30 1) 779 88 90

ELOT
Acharon 313
GR-11145 Athens

Mr. E. Melagrakis
Tlf.: (30 1) 212 03 00
Faks: (30 1) 228 62 19
E-post: 83189@elot.gr

SPANIA

Ministerio de Asuntos Exteriores
Secretaría de Estado de política exterior y para la Unión
Europea
Dirección General de Coordinación del Mercado Interior y
otras
Políticas Comunitarias
Subdirección general de asuntos industriales, energeticos,
transportes,
comunicaciones y medio ambiente
c/Padilla 46, Planta 2ª, Despacho 6276
E-28006 Madrid

Sra. Nieves Garcia Pérez
Tlf.: (34-91) 379 83 32

Sra. María Ángeles Martínez Álvarez
Tlf.: (34-91) 379 84 64
Faks: (34-91) 575 56 29/575 86 01/431 55 51
X400:C=ES;A=400NET;P=MAE;O=SEPEUE;S=D83-189

FRANKRIKE

Délégation interministérielle aux normes
SQUALPI
64-70 allée de Bercy – télédéc 811
F-75574 Paris Cedex 12

Madame S. Piau
Tlf.: (33 1) 53 44 97 04
Faks: (33 1) 53 44 98 88
E-post: suzanne.piau@industrie.gouv.fr

IRLAND

NSAI
Glasnevin
Dublin 9
Ireland

Mr. Owen Byrne
Tlf.: (353 1) 807 38 66
Faks: (353 1) 807 38 38
X400:C=IE;A=EIRMAIL400;P=NRN;O=NSAI;S=BYRNEO
E-post: byrneo@nsai.ie

ITALIA

Ministero dell'Industria, del commercio e dell'artigianato
via Molise 2
I-00100 Roma

Signor P. Cavanna
Tlf. (39 06) 47 88 78 60
X400:C=IT;A=MASTER400;P=GDS;OU1=M.I.C.A-ISPIND;
DDA:CLASSE=IPM;DDA:ID-
NODO=BF9RM001;S=PAOLO CAVANNA

Signor E. Castiglioni
Tlf.: (39 06) 47 05 30 69/47 05 26 69
Faks: (39 06) 47 88 77 48
E-post: Castiglioni@minindustria.it

LUXEMBOURG

SEE — Service de l'Énergie de l'État
34, avenue de la Porte-Neuve BP 10
L-2010 Luxembourg

Monsieur J.P. Hoffmann
Tlf.: (352) 46 97 46 1
Faks: (352) 22 25 24
E-post: jean-paul.hoffmann@eg.etat.lu

NEDERLAND

Ministerie van Financiën — Belastingdienst — Douane
Centrale Dienst voor In- en uitvoer (CDIU)
Engelse Kamp 2
Postbus 30003
9700 RD Groningen
Nederland

Den heer Ij.G. van der Heide
Tlf.: (31 50) 523 91 78
Faks: (31 50) 523 92 19

Mevrouw H. Boekema
Tlf.: (31 50) 523 92 75
X400:C=NL;A=400NET;P=CDIU;OU1=CDIU;S=NOTIF

ØSTERRIKE

Bundesministerium für wirtschaftliche Angelegenheiten
Abt. II/1
Stubenring 1
A-1011 Wien

Frau Haslinger-Fenzl
Tlf.: (43 1) 711 00 55 22/711 00 54 53
Faks: (43 1) 715 96 51
X400:S=HASLINGER;G=MARIA;O=BMWVA;P=BMWVA;A=
=GV;C=AT
E-post: maria.haslinger@bmwva.gv.at
X400:C=AT;A=GV;P=BMWVA;O=BMWVA;OU=TBT;S=POST

PORTUGAL

Instituto português da Qualidade
Rua C à Avenida dos Três vales
P-2825 Monte da Caparica

Sra. Cândida Pires
Tlf.: (351 1) 294 81 00
Faks: (351 1) 294 81 32
X400:C=PT;A=MAILPAC;P=GTW-MS;O=IPQ;OU1=IPQM
;S=DIR83189

FINLAND

Kauppa- ja teollisuusministeriö
Ministry of Trade and Industry
Aleksanterinkatu 4
P.O. Box 230
FIN-00171 Helsinki

Petri Kuurma
Tlf.: (358 9) 160 36 27
Faks: (358 9) 160 40 22
E-post: petri.kuurma@ktm.vn.fi
Vevside: <http://www.vn.fi/ktm/index.html>
X400:C=FI;A=MAILNET;P=VN;O=KTM;S=TEKNISET;G=
MAARAYKSET

SVERIGE

Kommerskollegium
(National Board of Trade)
Box 6803
S-11386 Stockholm

Kerstin Carlsson
Tlf.: (46) 86 90 48 00
Faks: (46) 86 90 48 40
E-post: kerstin.carlsson@kommers.se
X400:C=SE;A=400NET;O=KOMKOLL;S=NAT NOT
POINT
Vevside: <http://www.kommers.se>

DET FORENTE KONGERIKE

Department of Trade and Industry
Standards and Technical Regulations Directorate 2
Bay 327
151 Buckingham Palace Road
London SW 1 W 9SS
United Kingdom

Mrs. Brenda O'Grady
Tlf.: (44) 17 12 15 14 88
Faks: (44) 17 12 15 15 29
X400:S=TI, G=83189, O=DTI, OU1=TIDV, P=HMG DTI,
A=Gold 400,
C=GB
E-post: uk98-34@gtnet.gov.uk
Vevside: <http://www.dti.gov.uk/strd>

EFTA - ESA

EFTAs overvåkningsorgan (DRAFTTECHREGESA)
Rue de Trèves 74
B-1040 Brussel
Tlf. : +32 22 86 18 11
Faks : +32 22 86 18 00
E-post : DRAFTTECHREGESA@surv.efta.be